

การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย : การวิเคราะห์ตามทฤษฎี Skopos¹

สุวัธน์ เรืองศรี* และ สมเกียรติ เชวงกิจวานิช

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

Assessing the Quality of Public Health Service Information Translated from Japanese into Thai Language: A Skopos Theory Approach

Suwat Ruangsri* and Somkiat Chawengkijwanich

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 26 March 2026

Revised 23 April 2026

Accepted 27 April 2026

คำสำคัญ

การประเมินคุณภาพบทแปล

ข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข

ทฤษฎี Skopos

ภาษาญี่ปุ่น

ภาษาไทย

* Corresponding author

E-mail address:

beersuwat43@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎี Skopos และเกณฑ์การประเมินของ Fujinami (2007) ครอบคลุมรายการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัตถุประสงค์ จำแนกวัตถุประสงค์ของบทแปลออกเป็น เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข หรือเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด 2) ด้านความเข้าใจ จำแนกเป็น ระดับคำหรือวลี และระดับประโยคหรือสูงกว่า ประโยค 3) ด้านความสอดคล้องต่อต้นฉบับ โดยพิจารณาจากเนื้อหา รูปแบบ หรือผลลัพธ์ ผลจากการนำเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาวิเคราะห์ข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จำนวน 20 ฉบับ รวม 662 ประโยค พบว่าบทแปลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.17) ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งสามรายการ โดยด้านความเข้าใจมีตัวอย่างไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด (ร้อยละ 3.73) รองลงมาคือ ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ (ร้อยละ 2.72) และลำดับสุดท้ายคือ วัตถุประสงค์ (ร้อยละ 2.42) แสดงให้เห็นว่าบทแปลส่วนใหญ่สามารถรักษาหน้าที่การสื่อสารของต้นฉบับไว้ได้ นอกจากนี้ ผลการประเมินยังสะท้อนให้เห็นกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันตามประเภทของข้อความ บทความนี้แสดงให้เห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ทฤษฎี Skopos เพื่อพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์บทแปลได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Keywords:

translation quality assessment,
public health service information,
Skopos theory,
Japanese,
Thai

Abstract

This study develops criteria for evaluating the quality of public health service information translated from Japanese into Thai, drawing on the framework of Skopos theory and the evaluation criteria proposed by Fujinami (2007). The three-dimensional evaluation framework comprises: 1) Skopos rule, classifying translation as intended to provide public health information or persuade readers to follow guidelines or measures; 2) Coherence rule, divided on the word/phrase level or sentence/supra-sentence level; and 3) Fidelity rule, assessed in terms of content, form, and effect. The criteria are applied to analyze 20 public health service texts containing 662 sentences. Results are that most (95.17) translations met all three evaluation criteria. Among the three aspects, Coherence rule has the highest inadequacy proportion (3.73%), followed by Fidelity rule (2.72%), and Skopos rule (2.42%). These findings suggest that most translations maintain the communicative function of source texts. Additionally, translation strategies vary according to text type. Therefore, Skopos theory may be applied to develop systematic criteria for evaluating translation quality of public health service information, contributing to a more comprehensive structured analysis.

1. ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบัน มีคนต่างชาติจำนวนไม่น้อยที่อาศัยหรือทำงานในต่างประเทศโดยไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาที่นิยมใช้ในประเทศนั้น ๆ มากนัก ส่งผลให้ไม่อาจเข้าถึงข้อมูลบริการสาธารณะ ซึ่งหมายถึง กิจกรรมหรือบริการที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อประโยชน์ของประชาชน อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศต่อไป (ภิกคักดิ์ กัลยาณมิตร และคณะ, 2561) ญี่ปุ่นก็เป็นประเทศหนึ่งที่มีชาวต่างชาติ รวมถึงชาวไทยเข้าไปอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จากข้อมูลของ Immigration Services Agency of Japan (2025) พบว่า มีชาวต่างชาติพำนักในประเทศญี่ปุ่นแบบถาวรและพำนักระยะกลาง-ยาว รวมทั้งสิ้น 3,956,619 คน โดยชาวไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 12 คือ 66,624 คน และจากการสำรวจของสุวัธน เรืองศรี และ สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์ (2565) พบว่า รัฐบาลญี่ปุ่นเล็งเห็นความสำคัญของการเผยแพร่ข้อมูลบริการสาธารณะแก่ชาวต่างชาติในญี่ปุ่น โดยหนึ่งในวิธีการเผยแพร่คือ การแปลข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อชาวต่างชาติเป็นภาษาต่าง ๆ รวมทั้งภาษาไทย และจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามพบว่า มีชาวไทยที่อาศัยในประเทศญี่ปุ่นเพียงประมาณครึ่งหนึ่งที่เข้าใจข้อมูลซึ่งเขียนด้วยภาษาญี่ปุ่น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการแปลข้อมูลเหล่านี้เป็นภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลภาษาญี่ปุ่น-ไทยที่ผ่านมา พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาความเท่าเทียม (equivalence) ระหว่างต้นฉบับกับบทแปล และมักวิเคราะห์การแปลวรรณกรรม การ์ตูน ฯลฯ ยังไม่พบงานวิจัยด้านการแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ทั้งนี้การแปลข้อมูลบริการสาธารณะมักมีวัตถุประสงค์ชัดเจนว่าต้องการสื่อสารเรื่องใด ต่อผู้อ่านกลุ่มใด ฯลฯ การวิเคราะห์จึงมีหลายมิติ มิใช่เพียงแปลให้มีความหมายเท่าเทียมกับต้นฉบับ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์การแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ซึ่งหมายถึง “การแปลข้อมูลบริการสาธารณะแบบลายลักษณ์อักษรสำหรับชาวต่างชาติที่พำนักในประเทศญี่ปุ่น โดยจำกัดเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับสาธารณสุขที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่นจัดสรรให้แก่ประชาชน เช่น ประกาศเกี่ยวกับการฉีดวัคซีน วิธีป้องกันการเจ็บป่วยจากโรคต่าง ๆ ฯลฯ” บทความนี้มุ่งศึกษาเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎี Skopos ผลการศึกษา นอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการแปลข้อมูลบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขแล้ว ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินการแปลงานเขียนประเภทอื่นได้ด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ภาพรวมงานวิจัยด้านการแปล -จาก “ความเท่าเทียม” สู่ “วัตถุประสงค์”-

การศึกษาวิจัยด้านการแปลในอดีตมักมุ่งศึกษาเกี่ยวกับ “ความเท่าเทียม” ระหว่างต้นฉบับกับบทแปล แต่นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา มีนักวิชาการด้านการแปลจำนวนหนึ่งหันมาให้ความสำคัญกับหน้าที่และวัตถุประสงค์ของบทแปลในเชิงการสื่อสาร โดยหนึ่งในทฤษฎีซึ่งเป็นที่กล่าวถึงอย่างแพร่หลายคือ ทฤษฎี Skopos ของ Reiss and Vermeer (1984) ซึ่งไม่มุ่งเน้นการแปลเพื่อให้มีความหมายเท่าเทียมกับต้นฉบับ แต่ให้ความสำคัญกับ “วัตถุประสงค์” หรือ “เป้าหมาย” ของการแปล โดยผู้แปลจำเป็นต้อง

พิจารณาก่อนว่า บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และเลือกวิธีการแปลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2563) ทั้งนี้ ทฤษฎี Skopos ได้ต่อยอดจากแนวคิดของ Reiss (1977) ซึ่งมองว่า ลักษณะของข้อความต้นฉบับมีอิทธิพลต่อวิธีการแปล ทฤษฎี Skopos ได้ขยายแนวคิดดังกล่าวไปสู่ การเน้น “วัตถุประสงค์ของการแปล” เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดกลวิธีการแปลแทนการยึดประเภท ข้อความเพียงอย่างเดียว โดยแนวคิดของ Reiss ได้แบ่งข้อความเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. Informative text หมายถึง สารที่มุ่งถ่ายทอดข้อมูล ความคิดเห็น ฯลฯ เช่น หนังสือวิชาการ คู่มือ การใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ผู้แปลพึงใช้คำที่เข้าใจง่ายเพื่อถ่ายทอดข้อมูลให้ถูกต้องและชัดเจน 2. Expressive text หมายถึง สารที่มุ่งถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด เช่น บทกวี ซึ่งรูปแบบภาษามีความสำคัญ จึงควรแปลโดยคำนึงถึงรูปแบบ การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างเหมาะสม 3. Operative text หมายถึง สารประเภทที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านก่อการกระทำบางอย่าง เช่น การโฆษณา จึงควรแปลโดยเลือกใช้คำหรือสำนวน เพื่อให้ผู้อ่านบทแปลเกิดการกระทำตอบสนองเช่นเดียวกับข้อความต้นฉบับ และ 4. Audiomedial text หมายถึง สารที่มีการใช้ภาพหรือเสียงประกอบในการสื่อสารกับผู้อ่าน เช่น บทบรรยายภาพยนตร์ ผู้แปล ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ความกระชับหรือความยาวที่เหมาะสมกับระยะเวลาที่ตัวอักษรปรากฏ บนจอภาพยนตร์

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการแปลข้อมูลบริการสาธารณะ

การแปลข้อมูลบริการสาธารณะ (Public service translation หรือ PST) อาจดำเนินการโดย ภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชน เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิต รวมทั้งมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ฯลฯ (สุวัจน์ เรืองศรี และ สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์, 2565, น. 209) โดยครอบคลุมตั้งแต่ข้อมูลและบริการด้านสุขภาพ กฎหมาย ที่อยู่อาศัย การศึกษา และสิ่งแวดล้อม (Yamamoto, 2019, pp. 304-305) อาจแบ่งแนวทางการศึกษาออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1) งานวิจัยด้านนโยบายและการเข้าถึงข้อมูลบริการสาธารณะ เช่น Angelelli (2015) ศึกษา นโยบายด้านการแปลข้อมูลบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นและระดับชาติใน 5 ประเทศ ได้แก่ เยอรมนี กรีซ อิตาลี สเปน และอังกฤษ หรือสุวัจน์ เรืองศรี และ สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์ (2565) ศึกษา นโยบาย ช่องทางและรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลบริการสาธารณะ รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพของ ชาวไทยและชาวต่างชาติที่พำนักในประเทศญี่ปุ่นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2) การศึกษาคุณภาพของบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ในที่นี้ Burns and Kim (2011) ศึกษาการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพชุมชนและผลกระทบต่อการแปลในประเทศ ออสเตรเลีย โดยนำข้อความเกี่ยวกับสุขภาพซึ่งมีการแปลเป็น 3 ภาษา คือภาษาอังกฤษ (Plain English) ภาษาจีน และภาษาเกาหลี จำนวน 2 ชุด มาให้นักแปลมืออาชีพปรับบทแปลเพื่อให้มีความถูกต้อง เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้สรุป 3 โดเมนหลักที่พึงให้ความสำคัญในการแปลข้อมูลสุขภาพไว้ดังนี้ 1) โดเมน เชิงประสบการณ์ (Experiential meaning) ผู้แปลพึงพิจารณาความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหา ความรู้ และข้อเท็จจริงทางการแพทย์ บทแปลควรถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ได้อย่างครบถ้วน เหมาะสม 2) โดเมน

เชิงตรรกะ (Logical meaning) ผู้แปลพึงพิจารณาความสัมพันธ์เชิงตรรกะระหว่างประโยคและอนุประโยค การจัดลำดับข้อมูล และความยาวของข้อความ เพื่อให้ข้อความมีความเป็นเหตุเป็นผลและเข้าใจง่าย

3) โดเมนเชิงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal meaning) ผู้แปลพึงพิจารณาน้ำเสียง (tone) ระดับความเป็นทางการ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับสารและ ประสิทธิภาพของการสื่อสารข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ส่วน Taibi et al. (2019) ศึกษา ผลกระทบของการแปลข้อมูลสุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหนึ่งในออสเตรเลีย เขาได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทแปลด้านข้อมูลสุขภาพ โดยให้ผู้อ่านบทแปลและผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลทำการประเมินบทแปลว่าถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งเสนอแนะทางการปรับปรุงไว้ดังนี้ คือ การเลือกใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่าย การปรับรูปแบบประโยคเพื่อให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติใน ภาษาฉบับแปล (ไม่จำเป็นต้องแปลตรงตัวตามรูปภาษาในต้นฉบับ) การเพิ่มคำหรือสำนวนเพื่อเชื่อม ระหว่างประโยค การแก้ไขด้านโครงสร้างหรือข้อมูลบางอย่างในบางประโยคเพื่อให้บทแปลเป็นธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ Lin and Ji (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแปลทางการแพทย์สำหรับบุคคลทั่วไป และ เสนอเกณฑ์ความเข้าใจทางภาษา (Linguistic Comprehensibility) ในการแปลคำศัพท์การแพทย์สำหรับ บุคคลทั่วไป 6 ประการ ได้แก่ 1) การใช้คำที่เข้าใจง่าย ใช้คำศัพท์หรือโครงสร้างที่นิยมใช้ในภาษา ฉบับแปล 2) เลี่ยงการใช้คำแปลที่เป็นนามธรรม 3) เพิ่มคำแสดงความเชื่อมโยงทางวากยสัมพันธ์ 4) ใช้คำหรือวลีเชิงบวก (เนื่องจากส่งผลให้ผู้ป่วยทำตามข้อแนะนำในเอกสารฉบับแปลได้ดีกว่า) 5) ใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่ซับซ้อน 6) แปลสภาวะสุขภาพหรือคำศัพท์ทางการแพทย์อย่างถูกต้อง

งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องข้างต้น มีการนำเสนอแนะทางการแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ที่น่าสนใจหลายประการ โดยนอกจากการถ่ายทอดเนื้อหาอย่างถูกต้องแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการเลือกใช้คำหรือสำนวนที่แสดงความหมายอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และคำหรือวลีเชิงบวก การปรับ โครงสร้างประโยคให้เข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรืออนุประโยค อย่างเหมาะสม รวมทั้งการเลือกใช้คำที่แสดงน้ำเสียง (tone) หรือระดับภาษาที่เหมาะสมโดยคำนึงถึง ผู้อ่าน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเกณฑ์เหล่านี้มาใช้ในการวิเคราะห์บทแปลต่อไป

2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปล

การแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ที่จะศึกษาในที่นี้ กลุ่มเป้าหมาย (ผู้อ่านข้อความฉบับแปล) คือชาวไทยที่พำนักในประเทศญี่ปุ่น และมีวัตถุประสงค์ชัดเจน คือเพื่อให้ข้อมูลหรือเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด การวิเคราะห์ ความเหมาะสมของบทแปลจึงไม่อาจพิจารณาเพียงความเท่าเทียมกับข้อความต้นฉบับ เนื่องจาก ภาษาญี่ปุ่นอาจมีการใช้สำนวนภาษาที่แตกต่างกันในการนำเสนอข้อมูลหรือโน้มน้าวผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทฤษฎี Skopos น่าจะเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเกณฑ์เพื่อประเมินคุณภาพงานแปล เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของบทแปลเป็นสำคัญ ทั้งนี้ งานวิจัย เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ทฤษฎี Skopos แม้จะมีค่อนข้างน้อยมาก แต่พบงานวิจัยที่น่าสนใจ 2 เรื่อง คือ Fujinami (2007) และ Yamamoto (2011) โดย Fujinami (2007)

ประยุกต์หลักสำคัญของทฤษฎี Skopos เพื่อประเมินบทแปลงานเขียนด้านวรรณกรรม โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 รายการ รายการที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ รายการที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

รายการที่ 1 ด้านวัตถุประสงค์ Fujinami ศึกษาการแปลวรรณกรรมต้นฉบับภาษาเยอรมันที่มีการแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นโดยผู้แปล 2 ท่าน โดยวิเคราะห์จากสำนวนการแปล หากผู้แปลแปลโดยให้ความสำคัญกับรูปภาษาในต้นฉบับเป็นอย่างมาก สันนิษฐานได้ว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลให้ครบถ้วน แต่หากผู้แปลแปลโดยปรับสำนวนภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายหรือใช้สำนวนภาษาที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลมากกว่า สันนิษฐานได้ว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกร่วม ทั้งนี้ เขาได้อธิบายว่า ในการประเมิน แม้การกำหนดวัตถุประสงค์จะเป็นรายการประเมินแรกที่สำคัญ แต่ในระหว่างการวิเคราะห์อาจมีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ได้ หากพบว่าบทแปลมีลักษณะแตกต่างจากที่เคยวิเคราะห์ไว้ตอนแรก

รายการที่ 2 ด้านความเข้าใจ หมายถึง ผู้อ่านอ่านบทแปลนั้นเข้าใจได้หรือไม่ ทั้งนี้ แม้จะเข้าใจยากอยู่บ้าง แต่หากเข้าใจ ก็ถือว่าผ่านเกณฑ์

รายการที่ 3 ด้านความสอดคล้องต่อต้นฉบับ แบ่งเป็น 3 รายการย่อย คือ ก. เนื้อหา (内容) หมายถึง การถ่ายทอดความหมายได้ถูกต้องตรงตามต้นฉบับ ข. รูปแบบ (形式) หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบของข้อความต้นฉบับ (เช่น การแปลโดยการถอดเสียงทับศัพท์ การแปลความหมายแบบตรงตัว) ค. ผลลัพธ์ (効果) หมายถึง การถ่ายทอดผลลัพธ์ได้ตรงตามต้นฉบับ กล่าวคือ แม้รูปแบบหรือเนื้อหาอาจไม่ตรงตามข้อความต้นฉบับ แต่หากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านฉบับแปลสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านต้นฉบับ ย่อมถือว่าผ่านเกณฑ์ เช่น Fujinami ได้ยกตัวอย่างจากบทแปลจริงกรณีหนึ่ง ซึ่งมีการแปลคำศัพท์ภาษาเยอรมันที่หมายถึง “โบสถ์” เป็น お寺 (วัด) โดย Fujinami มองว่าการเลือกใช้คำดังกล่าวเป็นการปรับให้สอดคล้องกับความคุ้นเคยของผู้อ่านชาวญี่ปุ่น และช่วยให้ผู้อ่านชาวญี่ปุ่นเข้าใจความหมายที่ผู้แปลต้องการสื่อได้

Fujinami ระบุว่า บทแปลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ จำเป็นต้องผ่านรายการประเมินทั้ง 3 ด้าน โดยรายการประเมินที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย 3 รายการย่อย หากผ่านอย่างน้อยหนึ่งรายการย่อย ก็ถือว่าผ่านเกณฑ์ ทั้งนี้ บทแปลบางข้อความอาจสามารถถ่ายทอดได้ทั้งในแง่ของเนื้อหาและรูปแบบ ในขณะที่บางข้อความอาจถ่ายทอดเฉพาะเนื้อหาเท่านั้น โดยขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่มิได้หมายความว่า เป็นบทแปลที่มีคุณค่าแตกต่างกัน และทั้งสองกรณีก็ล้วนผ่านเกณฑ์การประเมินฯ ทั้งสิ้น ดังนั้น รายการการประเมินคุณภาพที่กล่าวในที่นี่ จึงเป็นการประเมินว่าบทแปล “มีคุณภาพเพียงพอ” ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ แต่มิใช่การประเมินว่าเป็นบทแปลที่ “ดีที่สุด” แต่อย่างใด

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งคือ Fujinami ยอมรับว่าการประเมินดังกล่าวอาจมีความเป็นอัตวิสัย และการประเมินว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” อาจมิใช่เรื่องง่าย อาจมีทั้งกรณีที่พิจารณาได้อย่างมั่นใจว่า “ผ่าน” และกรณีที่อาจเป็นคำแปลที่พอใช้ได้แต่ไม่ถึงกับมั่นใจนัก แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อไม่ให้รายการประเมินมีความซับซ้อนมากเกินไปจนเข้าใจยากสำหรับบุคคลทั่วไป เขาจึงยืนยันว่ารายการประเมินดังกล่าวมีความเหมาะสม

ต่อมา Yamamoto (2011) ได้นำกรอบการประเมินของ Fujinami มาใช้ในการวิเคราะห์บทแปลข้อความแจ้งข่าวสารเรื่องไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (ซึ่งจัดเป็นข้อมูลบริการสาธารณะประเภทหนึ่ง) จากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นแปลเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม นำเสียดายที่มีการวิเคราะห์เพียง 4 ตัวอย่าง และไม่มีการอธิบายรายละเอียดมากนัก จึงยังไม่เห็นแนวทางชัดเจนว่าจะสามารถนำกรอบการประเมินของ Fujinami มาใช้วิเคราะห์บทแปลประเภทข้อมูลบริการสาธารณะได้อย่างไร รวมทั้งไม่มีการแสดงให้เห็นผลลัพธ์ว่าข้อมูลบริการสาธารณะที่แปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพข้อใด และมากหรือน้อยเพียงใด ฯลฯ

การศึกษาของ Fujinami และ Yamamoto แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการใช้ทฤษฎี Skopos มาพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปล แต่ดังได้กล่าวไปแล้วว่า เนื่องจาก Fujinami พัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อประเมินคุณภาพของวรรณกรรมแปลที่มีการแปลจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาญี่ปุ่น 2 ฉบับโดยผู้แปลสองท่าน และนำมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์โดยพิจารณาจากสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดทั้งเล่ม แต่วิธีการดังกล่าวอาจไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข เนื่องจากไม่พบข้อมูลการแปลข้อความเดียวกันโดยผู้แปลมากกว่า 1 ท่าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ นอกจากนี้ เกี่ยวกับรายการประเมินที่ 2 ด้านความเข้าใจ กล่าวได้ว่า ทั้ง Fujinami และ Yamamoto ไม่มีการอธิบายเกณฑ์การพิจารณาอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงจะประยุกต์ใช้ผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยที่ศึกษาคุณภาพของบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ในหัวข้อ 2.2 เพื่อสร้างเกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. วิธีการวิจัย

วัตถุประสงค์ของบทความนี้คือ การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลตามทฤษฎี Skopos และนำเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้วิเคราะห์คุณภาพบทแปลและกลวิธีการแปล อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข มีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

3.1 ตัวอย่างที่น่ามาวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บตัวอย่างแบบคลังข้อมูลเทียบบท (parallel corpus) โดยรวบรวมข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและฉบับแปลภาษาไทยที่เป็นคู่กัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ เอกสารที่เผยแพร่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งจัดทำโดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 20 ชุด โดยเก็บตัวอย่างตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2563 จนถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2565 เหตุผลที่เลือกใช้ข้อมูลดังกล่าวก็เนื่องมาจากในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 มีการแปลข้อมูลเป็นภาษาไทยมากในระดับหนึ่ง (แต่เนื่องจากการทยอยแปลเป็นภาษาไทยตามสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศญี่ปุ่น จึงใช้ระยะเวลานานในการเก็บข้อมูล) และผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสถานการณ์วิกฤตที่บทแปลข้อมูลเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างมาก จากข้อมูลทั้งหมด

20 ชุด ผู้วิจัยรวบรวมตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ได้รวมทั้งสิ้น 677 ประโยค แต่ในจำนวนนี้มี 15 ประโยคที่ผู้แปลทำการละ (ไม่แปล) จึงเหลือประโยคที่นำมาใช้วิเคราะห์รวม 662 ประโยค

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การปรับปรุงเกณฑ์การประเมินคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์บทแปลเบื้องต้นโดยใช้เกณฑ์ของ Fujinami (2007) และผลการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการแปลในหัวข้อ 2.2 เพื่อกำหนดแนวทางการประเมินข้อมูลบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์บทแปลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลที่ได้พัฒนาขึ้น โดยแบ่งเป็นรายการประเมินด้านวัตถุประสงค์ ความเข้าใจ และความสอดคล้องต่อต้นฉบับ และเพื่อลดปัญหาเรื่องอัตวิสัยของผู้ประเมิน ผู้วิจัยทั้งสองจะร่วมกันประเมินบทแปลทั้งหมด หากมีบทแปลใดที่มีความเห็นต่างกัน จะอภิปรายร่วมกันจนได้ข้อสรุปชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกตัวอย่างบทแปลที่ผ่านเกณฑ์เพื่อนำมาวิเคราะห์กลวิธีการแปล

ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์มาศึกษากลวิธีการแปลโดยละเอียดว่า ผู้แปลมีการใช้กลวิธีใดบ้างเพื่อให้บทแปลบรรลุด้านวัตถุประสงค์ ความเข้าใจ และความสอดคล้องต่อต้นฉบับ

4. ผลการศึกษา

ขออธิบายผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ 4.1 เกณฑ์และผลการประเมินคุณภาพบทแปล และ 4.2 กลวิธีการแปล

4.1 เกณฑ์และผลการประเมินคุณภาพบทแปล

ดังได้กล่าวไปแล้วว่า ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลตามแนวทางของทฤษฎี Skopos ที่พัฒนาโดย Fujinami (2007) แต่จะกำหนดรายละเอียดการประเมินเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข โดยพยายามกำหนดแนวทางการประเมินอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อลดความเป็นอัตวิสัย และเพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ เกณฑ์การประเมินสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

---

¹ ผู้วิจัยที่ 1 มีประสบการณ์ทำวิจัยด้านการแปลประมาณ 10 ปี ผู้วิจัยที่ 2 มีประสบการณ์ทั้งในฐานะผู้แปลบรรณาธิการ และทำวิจัยด้านการแปลมากกว่า 20 ปี ปัจจุบัน ผู้วิจัยทั้ง 2 สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นและการแปลภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 1

เกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข

รายการประเมิน	รายละเอียด	เกณฑ์
1 วัตถุประสงค์	1) บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข	บทแปลรักษาความหมายสำคัญของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน และมีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการให้ข้อมูล
	2) บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด	บทแปลมีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการโน้มน้าวให้ปฏิบัติตาม
2 ความเข้าใจ	1) ระดับคำหรือวลี	บทแปลใช้คำหรือวลีที่ผู้อ่านฉบับแปลชาวไทยเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน
	2) ระดับประโยคหรือสูงกว่าประโยค	บทแปลใช้โครงสร้างประโยคที่เข้าใจง่าย
3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ	1) ด้านเนื้อหา	บทแปลถ่ายทอดความหมายสำคัญได้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามต้นฉบับ
	2) ด้านรูปแบบ	บทแปลรักษารูปแบบทางภาษาและโครงสร้างของต้นฉบับ
	3) ด้านผลลัพธ์	บทแปลรักษาผลลัพธ์หรือผลกระทบต่อผู้อ่านในลักษณะเดียวกับต้นฉบับ (ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจหรือปฏิบัติตามเช่นเดียวกับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ)

ตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งสิ้น 662 ตัวอย่าง แบ่งการประเมินเป็น 3 รายการ ได้แก่ รายการประเมินที่ 1 วัตถุประสงค์ 2 ความเข้าใจ และ 3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ โดยผู้วิจัยยึดถือหลักการพื้นฐานของ Fujinami คือ ต้องผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 รายการ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน หากไม่ผ่าน แม้เพียงหนึ่งรายการจะถือว่าประโยคนั้นไม่ผ่านเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2

ผลการประเมินโดยภาพรวม

ผลการประเมิน	จำนวนตัวอย่าง
ผ่านเกณฑ์	630 (95.17%)
ไม่ผ่านเกณฑ์	32 (4.83%)

ตารางที่ 3

ผลการประเมิน แยกตามรายการประเมินที่ 1-3

ผลการประเมิน	1 วัตถุประสงค์	2 ความเข้าใจ	3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ
ผ่านเกณฑ์	646 (97.58%)	637 (96.22%)	644 (97.28%)
ไม่ผ่านเกณฑ์	16 (2.42%)	25 (3.73%)	18 (2.72%)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 รายการ มีสูงถึง 630 ตัวอย่าง (ร้อยละ 95.17) ส่วนตัวอย่างไม่ผ่านเกณฑ์ฯ (ไม่ผ่านอย่างน้อย 1 รายการประเมิน) มีจำนวน 32 ตัวอย่าง (ร้อยละ 4.83) และเมื่อพิจารณาแยกตามรายการประเมิน (ตารางที่ 3) พบว่า รายการประเมินที่ไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุดคือ รายการประเมินที่ 2 ด้านความเข้าใจ จำนวน 25 ตัวอย่าง (ร้อยละ 3.73) ลำดับถัดมาคือ รายการประเมินที่ 3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับจำนวน 18 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.72) และรายการประเมินที่ 1 วัตถุประสงค์จำนวน 16 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.42) ตามลำดับ

รายการประเมินที่ 1 วัตถุประสงค์

ในการวิเคราะห์ว่า “บทแปลบรรลุลักษณะวัตถุประสงค์หรือไม่” จำเป็นต้องพิจารณาว่าบทแปลนั้นผลิตขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายใดและทำหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติ การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของบทแปลโดยตรงเป็นเรื่องยาก เนื่องจากมักไม่มีการระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาวัตถุประสงค์ของบทแปลโดยพิจารณาจากประเภทของข้อความต้นฉบับ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง Text Type ของ Reiss (1977) เมื่อพิจารณาประเภทของข้อความที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลบริการสาธารณะ อาจแยกออกเป็น 1) ข้อความประเภทให้ข้อมูล (Informative text) เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและสถานที่ฉีดวัคซีน และ 2) ข้อความประเภทโน้มน้าวให้ปฏิบัติตาม (Operative text) เช่น การขอความร่วมมือเพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคระบาด ดังนั้น จึงสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของบทแปลได้ 2 ประการ คือ 1. บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข หรือ 2. บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด

กรณีที่ 1) บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข บทแปลที่ผ่านเกณฑ์ฯ ต้องมีลักษณะดังนี้ “บทแปลรักษาความหมายสำคัญของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน และมีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการให้ข้อมูล”

ก่อนอื่น ขออธิบายเกี่ยวกับ “การรักษาความหมายสำคัญของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน” กล่าวกันว่าในการแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข สำหรับบุคคลทั่วไป สิ่งสำคัญคือ “ความถูกต้องและครบถ้วนของต้นฉบับ” (Flores et al., 2003; Lin & Ji, 2019; Márquez Arroyo, 2007; Txabarriaga, 2009) โดย “การรักษาความหมายสำคัญของต้นฉบับ” ในที่นี้ มิได้หมายถึงการแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเทียบเท่ากับต้นฉบับทุกประการ แต่หมายถึง “มีความเทียบเท่าด้านการใช้งาน” (functional equivalence) กล่าวคือ แม้คำแปลจะมีได้มีความหมายเทียบเท่ากับคำในต้นฉบับทุกประการ แต่หากสามารถถ่ายทอดสารสำคัญที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อในบริบทนั้น ๆ ได้ ก็ถือว่าบรรลุลักษณะวัตถุประสงค์ เช่น การแปล 飲み会 เป็น “พบปะสังสรรค์” แม้ 飲み会 มักหมายถึง “งานเลี้ยงสังสรรค์โดยการดื่มสุรา” แต่กรณีที่ผู้แปลใช้คำดังกล่าวเพื่อสื่อความหมายว่า “การพบปะสังสรรค์หรือกินดื่มกับบุคคลจำนวนมาก อาจมีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อโรค” โดยต้นฉบับไม่ได้ต้องการสื่อเรื่องการ “การดื่มสุรา” ในกรณีเช่นนี้ การแปลเป็น “พบปะสังสรรค์” ก็ถือว่าสามารถรักษาความหมายสำคัญไว้ได้

ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์บทแปลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข จำนวน 408 ตัวอย่าง มีตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 394 ประโยค (ร้อยละ 96.57) ไม่ผ่านเกณฑ์ 16 ตัวอย่าง (ร้อยละ 3.92)

กรณีที่ผ่านเกณฑ์ นอกจากบทแปลสามารถถ่ายทอดข้อมูลสำคัญตามต้นฉบับได้ครบถ้วน เช่น การรายงานสถานการณ์โรคโควิด 19 การระบุเงื่อนไขและขั้นตอนการฉีดวัคซีน ยังพบว่า บทแปลอาจมีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการให้ข้อมูล เช่น “มีรายงานว่า...” “มีกรณี...” หรือ “โปรดทราบว่า...” “ขอแจ้งให้ทราบว่า...” เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ได้อย่างชัดเจนว่าข้อความดังกล่าวทำหน้าที่ให้ข้อมูล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) 各窓口によって対応可能な言語が異なります。
โปรดทราบว่าภาษาที่ใช้ได้จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับแผนกให้คำปรึกษา
(36/19)
- (2) 感染しても軽症であったり、治る例も多いですが、季節性インフルエンと比べ、重症化するリスクが高いと考えられます。
มีการรายงานว่ามีผู้ติดเชื้อบางรายมีอาการไม่รุนแรง หลายรายหายเป็นปกติ
แต่หากเปรียบเทียบกับไข้หวัดใหญ่ที่ระบาดตามฤดูกาลแล้ว จะเห็นได้ว่า
โรคนี้มีความเสี่ยงที่จะมีอาการรุนแรง (4/4)

ตัวอย่างที่ 1 ข้อความต้นฉบับอาจแปลตรงตัวได้ว่า “แต่ละแผนก ภาษาที่สามารถใช้ได้ (ให้คำปรึกษาได้) แตกต่างกัน” เป็นประโยคบอกเล่าทั่วไป และอาจไม่สะท้อนวัตถุประสงค์ในการแจ้งข้อมูลอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้แปลจึงปรับบทแปลโดยเพิ่มคำว่า “โปรดทราบว่า” ส่วนตัวอย่างที่ 2 เป็นการรายงานระดับความรุนแรงของโรค ผู้แปลใช้คำว่า “มีรายงานว่า” เพื่อเน้นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มิใช่ความเห็นส่วนตัว การใช้คำว่า “โปรดทราบว่า” “มีรายงานว่า” ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้ชัดเจนว่าข้อความดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูล จึงถือว่าเป็นการปรับบทแปลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม การประเมินมิได้ยึดติดกับการใช้คำหรือสำนวนที่มีลักษณะเป็นการแจ้งข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่ผู้วิจัยจะพิจารณาโครงสร้างประโยคโดยรวมว่า บทแปลสามารถสื่อให้ผู้อ่านรับรู้ว่าเป็นการแจ้งข้อมูลหรือไม่ และในทางตรงกันข้าม มีตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ฯ เช่น

- (3) ※プライバシーは守られます。
※ความเป็นส่วนตัวจะได้รับการคุ้มครอง (14/62)

ในตัวอย่างข้างต้น แม้บทแปลจะสามารถถ่ายทอดความหมายพื้นฐานของคำในต้นฉบับได้ในระดับหนึ่ง แต่อาจไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะสื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลรับทราบ ว่าข้อความดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้อ่านว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่แจ้งต่อศูนย์บริการสาธารณสุขจะได้รับ การคุ้มครองและไม่ถูกเปิดเผย” ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า หากมีการปรับสำนวนหรือเสริมคำแสดงการให้ข้อมูล เช่น “โปรดทราบว่าข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ” อาจช่วยให้บทแปลบรรลุวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลได้

กรณีที่ 2) บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด บทแปลที่ผ่านเกณฑ์ฯ ต้องมีลักษณะดังนี้ “บทแปลมีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการโน้มน้าวให้ปฏิบัติตาม”

ตัวบทประเภทหนึ่งที่มีลักษณะของการจูงใจให้ผู้อ่านปฏิบัติตามอย่างชัดเจนคือ “โฆษณา” โดยโฆษณา หมายถึง การให้ข้อมูล ข่าวสาร ผ่านสื่อโฆษณาประเภทต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ เพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมคล้อยตามข้อมูลที่โฆษณาก่อออกไป (รพีรัตน์ วรวิจิตรพงศ์, 2561, น. 23) ผู้วิจัยจึงจะอ้างอิงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแปลโฆษณา รวมถึงการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดรายละเอียดการประเมินในหัวข้อนี้ โดยสรุปจากผลการวิจัยของศักดิ์สิทธิ์ ลิ้มกุศลคมน์ (2534) วัชรภรณ์ อนันต์ (2560) และพร้อมพรรณ กลิ่นหอม (2561) และกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินลักษณะของสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อโน้มน้าวผู้อ่าน 4 ประการ คือ 1) การเพิ่มคำสรรพนาม 2) การใช้คำหรือวลีเชิงรณรงค์ 3) การเพิ่มน้ำหนักของประโยค 4) การใช้คำชี้แนะเชิงพฤติกรรม หากบทแปลปรากฏการใช้คำในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามเกณฑ์ข้างต้น ผู้วิจัยจะพิจารณาว่าบทแปลนั้นบรรลุเกณฑ์ข้อนี้

ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์บทแปลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวฯ จำนวน 254 ตัวอย่าง พบว่า บทแปลทั้งหมดในกลุ่มนี้ผ่านเกณฑ์การประเมิน เช่น ตัวอย่างที่ 4 ผู้แปลแปลกริยานุเคราะห์ てく ださい เป็น “ขอให้” ซึ่งเป็นสำนวนเพื่อขอความร่วมมือ และถ่ายทอดเจตนาสอดคล้องกับข้อความต้นฉบับ

- (4)   ✓ 発熱等の風邪症状が見られたら、毎日、体温を測定して記録してください。
✓ เมื่อมีไข้หรือมีอาการเป็นหวัด ขอให้ทำการวัดอุณหภูมิร่างกายและทำการบันทึกทุกวัน (4/20)

ดังได้กล่าวไปแล้วว่า ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษาในการแปลโฆษณาและการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าว เพื่อกำหนดรูปแบบของภาษาที่ใช้เพื่อโน้มน้าว โดยแยกเป็น 4 ข้อ ผลการวิเคราะห์ พบการใช้สำนวนภาษาแต่ละประเภท ดังนี้ 1) การใช้คำชี้แนะเชิงพฤติกรรม จำนวน 252 ตัวอย่าง (ร้อยละ 59.15) 2) การเพิ่มน้ำหนักของประโยค จำนวน 134 ตัวอย่าง (ร้อยละ 31.46)

3) การเพิ่มคำสรรพนาม จำนวน 31 ตัวอย่าง (ร้อยละ 7.28) 4) การใช้คำหรือวลีเชิงพรรณนา จำนวน 9 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.11) (บางตัวอย่างปรากฏการใช้สำนวนภาษามากกว่า 1 รูปแบบ)

1) การใช้คำชี้แจงพฤติกรรม หมายถึง การใช้คำหรือรูปประโยคที่มีลักษณะโน้มน้าว กระตุ้นให้ผู้อ่านคล้อยตาม และปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของข้อความ อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) การใช้คำกริยานุเคราะห์ (2) การใช้คำกริยาขึ้นต้นประโยค

(1) การใช้คำกริยานุเคราะห์ กรณีที่ข้อความต้นฉบับใช้คำกริยานุเคราะห์ ผู้แปลมีแนวโน้มใช้คำกริยานุเคราะห์เช่นกัน จากข้อมูลที่ว่าวิเคราะห์ พบการใช้คำกริยานุเคราะห์ประเภทขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตาม 2 คำ คือ てください และ ましょう ดังตัวอย่างที่ 5 และ 6 โดยแปลว่า “โปรด” และ “ขอให้” ตามลำดับ

(5) 詳しくは勤務先にご確認ください。

โปรดตรวจสอบรายละเอียดที่ทำงานของคุณ (6/12)

(6) 症状がある場合に外出をする際は、人混みは避け、マスクを着用しましょう。

กรณีที่มีอาการและต้องออกไปภายนอก ขอให้สวมหน้ากากอนามัยและหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีคนหนาแน่น (9/11)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการแปล てください โดยใช้ “โปรด” มากที่สุด 43 ตัวอย่าง ลำดับถัดมา คือ “กรุณา” 15 ตัวอย่าง “(ขอ)ให้” 13 ตัวอย่าง และ “ควร” 1 ตัวอย่าง ส่วน ましょう นอกจากการใช้เพื่อแสดงการชักชวน ยังสามารถใช้ในความหมายของการสั่งอย่างนุ่มนวลได้ด้วย (Tokyo Gaikokugo Daigaku Gengo Mojuuru, n.d.) จึงพบการแปลโดยใช้สำนวน เช่น “(ขอ)ให้” 8 ตัวอย่าง “ควร” 3 ตัวอย่าง “กรุณา” 2 ตัวอย่าง และ “เชิญ” 1 ตัวอย่าง ตามลำดับ

นอกจากนี้ แม้ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นไม่มีการใช้คำกริยานุเคราะห์ แต่ในฉบับแปลภาษาไทยอาจมีการเพิ่มคำกริยานุเคราะห์ เพื่อบ่งชี้เจตนาให้ผู้อ่านปฏิบัติตามอย่างชัดเจน พบข้อมูลรวม 17 ตัวอย่าง แบ่งเป็น “ต้อง” “(ขอ)ให้” อย่างละ 5 ตัวอย่าง “ควร” 4 ตัวอย่าง และ “กรุณา” 2 ตัวอย่าง เช่น

(7) ワクチンは2回受けます。

ต้องฉีดวัคซีนทั้งหมด 2 ครั้ง (10/14)

ตัวอย่างที่ 7 เป็นข้อความที่กล่าวถึงเงื่อนไขการรับวัคซีน โดยระบุว่าจำเป็นต้องรับวัคซีนครบ 2 เข็ม จึงจะสามารถป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้แปลจึงเพิ่มคำกริยานุเคราะห์ “ต้อง” ในบทแปลภาษาไทย เพื่อเน้นย้ำความจำเป็นให้ผู้อ่านเล็งเห็นความสำคัญของการฉีดวัคซีน 2 เข็ม

(2) การใช้คำกริยาขึ้นต้นประโยค โดยไม่เสริมสำนวนแสดงทัศนะใด ๆ เป็นหนึ่งในรูปประโยคขอความร่วมมือในภาษาไทย ดังที่วัชรภรณ์ อนันต์ (2560) ระบุว่า การใช้คำกริยาขึ้นต้นประโยคจัดเป็นรูปประโยคขอร้องแบบหนึ่ง (ในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า “ขอความร่วมมือ”) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (8) 指の間を洗います。
ล้างระหว่างง่ามนิ้วมือ ซอกนิ้วมือ (5/12)
- (9) 時計や指輪は外しておきましょう。
ถอดนาฬิกาและแหวนออก (5/8)

ผลการวิเคราะห์พบที่แปลที่แปลโดยใช้คำกริยาขึ้นต้นประโยค พบกรณีที่ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นใช้คำกริยาผันเป็นรูป -masu ดังตัวอย่างที่ 8 มากถึง 88 ตัวอย่าง และต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นใช้สำนวนแสดงทัศนะ เช่น ましょう หรือ てください ดังตัวอย่างที่ 9 จำนวน 22 ตัวอย่าง

2) การเพิ่มหน้าหนักประโยค หมายถึง การใช้สำนวนภาษาและที่ไม่ใช่ภาษา (เช่น เครื่องหมายต่าง ๆ) เพื่อเน้นข้อมูลให้โดดเด่น กระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน (วัชรภรณ์ อนันต์, 2560) อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด พบข้อมูลจำนวน 163 ตัวอย่าง (ร้อยละ 31.46)

(1) การใช้สำนวนทางภาษา พบจำนวน 36 ตัวอย่าง โดยอาจแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ การใช้คำเน้นน้ำหนัก และการใช้คำภาษาอังกฤษ

ก. การใช้คำเน้นน้ำหนัก เช่น คำวิเศษณ์หรือถ้อยคำแสดงระดับความหนักแน่น พบจำนวน 31 ตัวอย่าง เช่น “อย่างเคร่งครัด” “เป็นพิเศษ” “เป็นหลัก” “ให้มากที่สุด” และ “ให้แน่ใจ” เช่น

- (10) ① 信州版「新たな日常のすすめ(新しい生活の仕方)」を守ってください。
① กรุณาปฏิบัติตามการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ (นิวนอร์มอล) ฉบับชินชูอย่างเคร่งครัด (12/4)

ข. การใช้คำภาษาอังกฤษ พบ 5 ตัวอย่าง โดยพบทั้งการแปลโดยใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น แปล 咳エチケット ว่า “cough etiquette” และการถอดเสียงคำภาษาญี่ปุ่นโดยใช้อักษรภาษาอังกฤษ เช่น แปล 3密 ว่า “3 Mitsu”

(2) การใช้องค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่ภาษา พบจำนวน 127 ตัวอย่าง โดยอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ ก. การใช้เครื่องหมาย ข. การใช้สี และ ค. การใช้อักษรตัวหนาและขีดเส้นใต้

ก. การใช้เครื่องหมาย พบจำนวน 62 ตัวอย่าง โดยใช้ 8 เครื่องหมาย ได้แก่ เครื่องหมาย # ✓ □ · ※ → X และ ! ทั้งนี้ เครื่องหมาย # ✓ □ · ※ → X มักวางไว้หน้าประโยคเพื่อเน้นข้อมูลและช่วยให้ข้อความสะดุดตา ส่วนเครื่องหมาย ! มักใช้เขียนต่อท้ายข้อความสั้น ๆ เพื่อเน้นย้ำเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นคำสั่ง ข้อแนะนำ หรือคำเตือน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551, น. 24) เช่น

(11) ※ 国からの発表をお待ちください。

※ โปรดรอการประกาศจากรัฐบาล (7/14)

(12) お医者さんに相談しよう！

ไปปรึกษาแพทย์นะ！ (11/2)

ข. การใช้สี พบจำนวน 57 ตัวอย่าง โดยพบใช้สี 4 สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีส้ม และสีน้ำเงิน เพื่อเน้นย้ำข้อมูลให้โดดเด่น สะดุดตา

ค. การใช้อักษรตัวหนาและขีดเส้นใต้ พบจำนวน 8 ตัวอย่าง

ทั้งนี้ องค์ประกอบทั้ง 3 ประเภท ล้วนเป็นสิ่งที่ปรากฏในข้อความต้นฉบับทั้งหมด มีใช้การเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงโดยผู้แปลแต่อย่างใด

3) การใช้คำหรือวลีเชิงรณรงค์ คำหรือวลีที่เป็นคติเตือนใจ ให้ข้อคิดหรือเชิญชวนให้ผู้รับสารปฏิบัติตามหรือละเว้นการกระทำบางประการ มักมีความกระชับ มีจังหวะหรือสัมผัสคล้องจอง จึงเอื้อต่อการจดจำของผู้รับสาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) จากการวิเคราะห์ พบการใช้กลวิธีนี้ 9 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.11) โดยมักเป็นการแปลจากข้อความต้นฉบับซึ่งเป็นการใช้คำหรือวลีเชิงรณรงค์เช่นกัน เช่น

(13) 3つの密 (密集・密接・密閉) 」の回避

หลีกเลี่ยง “3ส (สถานที่ปิด, สถานที่แออัด, สัมผัสใกล้ชิด)” (6/63)

ตัวอย่างที่ 13 ข้อความต้นฉบับ 密集・密接・密閉 เป็นมาตรการที่รัฐบาลญี่ปุ่นใช้รณรงค์ให้ประชาชนป้องกันตนเองจากโรคโควิด โดยให้เลี่ยง 密集 (สถานที่ผู้คนแออัด) 密接 (การสัมผัสใกล้ชิดระหว่างบุคคล) และ 密閉 (สถานที่ปิด อากาศไม่ถ่ายเท) ผู้แปลเลือกแปล 密集・密接・密閉 โดยใช้ตัวอักษรไทย “ส” นำหน้าทั้งหมด คือ สถานที่ปิด สถานที่แออัด และสัมผัสใกล้ชิด เพื่อแปล 3つの密 ว่า “3 ส” ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้คำลักษณะนี้เป็นที่นิยมใช้ในการรณรงค์และจดจำง่าย เช่น กิจกรรม “5ส” (สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน สร้างนิสัย) หลัก “5อ” (อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ อดิเรก อนามัย)

4) การเพิ่มคำสรรพนาม การเสริมคำสรรพนามช่วยให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าข้อความนั้นกล่าวถึงตนเองโดยตรง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมมากขึ้น (Smith, 2002, pp. 215-216) และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ทำให้ผู้อ่านไว้วางใจ และอาจนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิบัติตามเนื้อหาที่สื่อสาร (Cui & Zhao, 2014, p. 26) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการเพิ่มคำสรรพนามจำนวน 31 ตัวอย่าง (ร้อยละ 7.28) โดยพบการเสริมคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มากที่สุด คือ “คุณ” 23 ตัวอย่าง (ตัวอย่างที่ 14) “ท่าน” 6 ตัวอย่าง “ทุกท่าน” 1 ตัวอย่าง และพบการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 เพียง 1 ตัวอย่าง คือ “เรา” (ตัวอย่างที่ 15)

- (14) 1回目を受けた際、次回接種がいつから可能なのかご確認ください。
เมื่อคุณได้รับวัคซีนโดสแรกแล้ว โปรดตรวจสอบช่วงเวลาที่คุณต้องรับการฉีด
วัคซีนครั้งต่อไป (7/43)
- (15) 健康上の理由等により、マスクを着用できないお客さまはお申し
出ください。
กรุณาแจ้งให้เราทราบหากท่านไม่สามารถสวมหน้ากากอนามัยได้ เนื่องจาก
ปัญหาด้านสุขภาพ (16/5)

นอกจากนี้ เมื่อนำตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 วัตถุประสงค์ รวม 646 ตัวอย่าง มาพิจารณาแนวทางการแปลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยพบว่า บทแปลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล และบทแปลเพื่อการโน้มน้าวฯ มีแนวโน้มการแปลแตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ Newmark (1988) แบ่งการแปลออกเป็น 1) การแปลที่เน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ หรือการแปลแบบตรงตัวตามข้อความต้นฉบับ เช่น ตัวอย่างที่ 16 และ 2) การแปลที่เน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง หรือการแปลโดยมีการปรับสำนวนหรือขยายความเพื่อให้เข้าใจง่ายมากขึ้น เช่น ตัวอย่างที่ 17 消毒 อาจแปลตรงตัวได้ว่า “การฆ่าเชื้อโรค” แต่ผู้แปลเพิ่มข้อความ “ใช้แอลกอฮอล์ทำความสะอาด”

- (16) 事業者の判断でマスク着用を求められる場合があります。
อาจมีกรณีที่ร้องขอให้สวมหน้ากากอนามัยตามการตัดสินใจของผู้ดำเนิน
ธุรกิจ (17/18)
- (17) 消毒をする。
ใช้แอลกอฮอล์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค (12/10)

ตาราง 4

แนวทางการแปลแยกตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	แปลแบบเห็น การรักษา ภาษาต้นฉบับ	แปลแบบเห็น ความเข้าใจของ ผู้อ่านในภาษาปลายทาง	รวม
1. บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลด้านสาธารณสุข	199 (50.77%)	193 (49.23%)	392 (100%)
2. บทแปลมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการที่กำหนด	38 (14.96%)	216 (85.04%)	254 (100%)
รวม			646

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่า บทแปลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล ผู้แปลเลือกใช้การแปลแบบรักษาภาษาต้นฉบับและแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยพบว่า การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ ใช้มากในการแปลข้อมูลที่มีความสำคัญและต้องการความถูกต้องแม่นยำ เช่น ข้อควรระวังในการฉีดวัคซีน หรือกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ส่วนการแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง พบใช้มากในการแปลข้อความทั่วไป เช่น มาตรการป้องกันโรคระบาด เพื่อสื่อสารให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้อย่างชัดเจน การปรับบทแปลเพื่อเพิ่มความชัดเจนและความเข้าใจของผู้อ่านจึงมีความสำคัญมาก ในขณะที่บทแปลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวฯ พบแนวโน้มการแปลโดยเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางสูงมากถึงร้อยละ 85.04 เนื่องจากข้อความเพื่อโน้มน้าวมักมุ่งเน้นการกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อ่านปฏิบัติตาม หากผู้แปลยึดรูปแบบภาษาต้นฉบับมากเกินไป อาจส่งผลให้ข้อความเข้าใจยากและลดประสิทธิภาพในการโน้มน้าว ผู้แปลจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีการแปลให้เหมาะสมกับผู้อ่านในภาษาปลายทาง

รายการประเมินที่ 2 ความเข้าใจ

เกณฑ์ในการประเมินรายการนี้คือ “บทแปลถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับให้ผู้อ่านเข้าใจ” อ้างอิงจากผลการวิเคราะห์ของ Burns and Kim (2011) Taibi et al. (2019) Lin and Ji (2019) ผู้วิจัยจะพิจารณาบทแปลโดยแยกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับคำหรือวลี และระดับประโยคหรือสูงกว่าประโยค (ระดับสูงกว่าประโยค หมายถึง การเสริมคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประโยคหรือมากกว่า) โดยระดับคำหรือวลี พิจารณาจากการที่บทแปลเลือกใช้คำหรือวลีที่มีความชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสารที่ถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง เข้าใจความหมายไม่คลาดเคลื่อน ส่วนระดับประโยคหรือสูงกว่าประโยค พิจารณาจากการที่บทแปลใช้โครงสร้างประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ไม่ใช่โครงสร้างซับซ้อนเกินไปจนเข้าใจยาก อาจมีการใช้คำบ่งชี้ หรือปรับโครงสร้างประโยคเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งอาจมีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุประโยคหรือประโยคได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์รายการประเมินที่ 2 “ความเข้าใจ” พบข้อมูลที่ผ่านมาเกณฑ์จำนวน 637 ตัวอย่าง (ร้อยละ 96.22) ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 25 ตัวอย่าง (ร้อยละ 3.73) มีรายละเอียดดังนี้

1) **ระดับคำหรือวลี** จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีบางกรณีที่ต้นฉบับใช้คำหรือสำนวนที่เข้าใจยาก สำหรับผู้อ่านชาวไทย ผู้แปลจึงทำการปรับบทแปลเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น เช่น การแปลคำว่า 道庁 HP ซึ่งหมายถึง เว็บไซต์ของจังหวัดฮอกไกโด ผู้แปลเลือกใช้คำที่กว้างกว่า คือ “เว็บไซต์จังหวัด” ซึ่งเป็นคำที่ชาวไทยคุ้นเคยและเข้าใจง่าย ทั้งนี้ แม้บทแปลบางส่วนอาจใช้ถ้อยคำที่ไม่กระชับนัก แต่หากสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจสาระสำคัญได้ ก็ถือว่าบทแปลดังกล่าวผ่านเกณฑ์ฯ ดังตัวอย่างที่ 18

- (18) 人との接触を 8 割減らす。
ติดต่อสัมผัสระหว่างบุคคลให้ลดลงจากปกติ 80% (1/6)

ส่วนกรณีที่ผ่านเกณฑ์ พบ 15 ตัวอย่าง เช่น

- (19) 第三者認証制度の適用店を利用!
ใช้บริการร้านที่ขึ้นทะเบียนในระบบการยอมรับจากบุคคลที่ 3! (5/23)
- (20) 袖で口・鼻を覆う。
ใช้แขนเสื้อ ผ้าพับแขนปิดปากและจมูก (3/15)

ตัวอย่างที่ 19 ผู้วิจัยเห็นว่า คำแปลแบบตรงตัวคือ “ร้านที่ขึ้นทะเบียนในระบบการยอมรับจากบุคคลที่ 3” น่าจะเข้าใจยาก เนื่องจากเป็นระบบการดำเนินงานของญี่ปุ่นและไม่ใช่ที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่านชาวไทย (第三者認証制度 หมายถึง ระบบที่มีการให้บุคคลที่สาม ซึ่งมีความเป็นอิสระและไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่หนึ่ง (ผู้ผลิตหรือผู้ขาย) และบุคคลที่สอง (ผู้ซื้อ) เข้ามาตรวจสอบว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่) ส่วนคำแปล “ผ้าพับแขน” ในตัวอย่างที่ 20 ก็กล่าวได้ว่า ยากที่จะสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าหมายถึงสิ่งใด

2) **ระดับประโยคหรือสูงกว่าประโยค** ภาษาญี่ปุ่นนิยมใช้โครงสร้างประโยคซับซ้อน เช่น ประโยคความซ้อนหรือประโยคความรวม ผู้แปลจึงอาจมีการใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุประโยคหรือประโยคเพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคได้อย่างถูกต้อง เช่น ตัวอย่างที่ 21 จะเห็นได้ว่าข้อความต้นฉบับประกอบด้วยอนุประโยคหลายประโยค แม้บทแปลโดยรวมยังมีความยาวและซับซ้อนอยู่บ้าง แต่ผู้อ่านน่าจะเข้าใจลำดับเหตุการณ์และเงื่อนไขของการปฏิบัติได้ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

- (21) 接種前にご自宅で体温を測定し、明らかな発熱がある場合や体調が悪い場合など、は接種を控え、予約した市町村の窓口や医療機関にご連絡ください。

โปรดวัดอุณหภูมิร่างกายของคุณจากที่บ้านก่อนเข้ารับการฉีดวัคซีน และโปรดงดรับการฉีดวัคซีน และติดต่อเจ้าหน้าที่ของเทศบาลหรือสถาบันทางการแพทย์ที่คุณทำการนัดไว้ หากคุณมีไข้ที่ปรากฏชัดหรือรู้สึกไม่สบาย
(7/40)

กรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์ พบ 10 ตัวอย่าง โดยพบปัญหาด้านวากยสัมพันธ์ในประโยค เช่น การขาดคำเชื่อมระหว่างอนุประโยค การขาดคำกริยาหลักในประโยค ส่งผลให้โครงสร้างไม่สมบูรณ์และกระทบต่อความชัดเจนของความหมาย เช่น

- (22) 重症化しやすい方(※)で、発熱や咳などの比較的軽い風邪の症状がある場合

บุคคลที่มีแนวโน้มจะมีอาการที่หนักขึ้น ที่อยู่ในกลุ่มนี้(※) กรณีมีไข้ ไอ หรือมีอาการไข้หวัดไม่รุนแรง (4/24)

ตัวอย่างที่ 22 เป็นการให้ข้อมูลว่า “บุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่ระบุไว้ในหัวข้อถัดไปซึ่งแสดงด้วยเครื่องหมาย ※ ขอให้ระวังเป็นพิเศษ” แต่ในบทแปลขาดการเชื่อมโยงอย่างเหมาะสม และไม่มีการใช้คำกริยาเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ

รายการประเมินที่ 3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ

เกณฑ์การประเมิน คือ “บทแปลรักษาความสอดคล้องต่อต้นฉบับได้” โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา หมายถึง บทแปลถ่ายทอดความหมายสำคัญได้ถูกต้อง ครบถ้วนตรงตามต้นฉบับ 2) ด้านรูปแบบ หมายถึง บทแปลรักษารูปแบบและโครงสร้างทางภาษาของต้นฉบับ (เช่น การแปลโดยใช้คำ สำนวน หรือโครงสร้างประโยคแบบตรงตัวตามรูปภาษาในต้นฉบับ) 3) ด้านผลลัพธ์ หมายถึง บทแปลรักษาสภาพหรือผลกระทบต่อผู้อ่านในลักษณะเดียวกับต้นฉบับ (แม้จะไม่ได้รักษาเนื้อหาหรือรูปแบบของต้นฉบับไว้ก็ตาม) ทำให้ผู้อ่านเข้าใจหรือปฏิบัติตามเช่นเดียวกับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ ทั้งนี้ รายการประเมินที่ 3 นี้ หากบทแปลสอดคล้องกับต้นฉบับอย่างน้อยหนึ่งด้าน จะถือว่าผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์

จากข้อมูล 662 ตัวอย่าง มีตัวอย่างผ่านเกณฑ์ 644 ตัวอย่าง (ร้อยละ 97.28) ไม่ผ่านเกณฑ์ 18 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.72) เมื่อวิเคราะห์ตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์ พบว่า บทแปลมีความสอดคล้องต่อต้นฉบับ

ด้านเนื้อหามากที่สุด จำนวน 640 ตัวอย่าง รองลงมาคือ ด้านรูปแบบ จำนวน 316 ตัวอย่าง และด้านผลลัพธ์ จำนวน 12 ตัวอย่าง ตามลำดับ² โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **ด้านเนื้อหา** พบว่าบทแปลส่วนใหญ่มีการปรับบทแปลให้เหมาะสมกับบริบท เช่น ตัวอย่างที่ 23 แปล わからない場合には (คำแปลตรงตัว “กรณีที่ไม่ทราบ”) เป็น “หากคุณมีคำถามใด ๆ” ให้สอดคล้องกับคำกริยาท้ายประโยค お問い合わせください (“โปรดสอบถาม”) และมีการเสริมข้อความ “เพื่อขอคำอธิบายเพิ่มเติม” เพื่อให้ความหมายชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- (23) わからない場合には、次頁 (1) から (4) にお問い合わせください。
หากคุณมีคำถามใด ๆ โปรดสอบถามที่ใดที่หนึ่งใน (1) ถึง (4) ในหน้าต่อไปนี้
เพื่อขอคำอธิบายเพิ่มเติม (19/13)

2) **ด้านรูปแบบ** พบการแปลโดยรักษารูปแบบหรือโครงสร้างทางภาษาของต้นฉบับเป็นลำดับ รองลงมา จำนวน 316 ตัวอย่าง เช่น ตัวอย่างที่ 24 ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นใช้โครงสร้าง “คำนาม (กรรม) + กริยา” ผู้แปลจึงใช้โครงสร้างคล้ายคลึงกันแต่มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งตามข้อบังคับทางไวยากรณ์ในภาษาไทย เป็น “กริยา + คำนาม (กรรม)” โดยแปล 探す ว่า “ค้นหา” และแปลคำนามในต้นฉบับตามความหมายแบบตรงตัว กล่าวคือ แปล 医療機関 ว่า “สถาบันทางการแพทย์” และแปล 接種会場 ว่า “สถานที่ฉีดวัคซีน” โดยไม่มีการขยายความเพิ่มเติม จึงกล่าวได้ว่า บทแปลมีการรักษา “รูปแบบ” ของต้นฉบับ

- (24) 医療機関/接種会場を探す。
ค้นหาสถาบันทางการแพทย์หรือสถานที่ฉีดวัคซีน (7/19)

3) **ด้านผลลัพธ์** พบเพียง 12 ตัวอย่าง เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบปรับวัฒนธรรม โดยเลือกใช้คำแปลที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้อ่านภาษาปลายทาง เพื่อให้ผู้อ่านบทแปลได้รับ “ผลลัพธ์” เช่นเดียวกับผู้อ่านข้อความต้นฉบับ เช่น

- (25) #とどまって守ろう
#อยู่บ้าน_หยุดเชื้อ (1/1)

---

² ในการวิเคราะห์ 1 ประโยคอาจสอดคล้องกับเกณฑ์ความชัดเจนต่อต้นฉบับได้มากกว่า 1 ด้าน (ด้านเนื้อหา รูปแบบ และผลลัพธ์) ผลรวมของจำนวนตัวอย่างในแต่ละด้าน จึงมีมากกว่าจำนวนประโยคทั้งหมด (662 ประโยค)

とどまって守ろう (หยุดออกไปข้างนอก เพื่อรักษาชีวิต) เป็นประโยคที่ใช้อย่างแพร่หลายในประเทศญี่ปุ่นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผู้แปลเลือกใช้วลีเชิงรณรงค์ที่ใช้กันแพร่หลายในประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่นกัน คือ “อยู่บ้าน_หยุดเชื้อ” เพื่อให้ผู้อ่านบทแปลเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง (ปฏิบัติตาม) เช่นเดียวกับผู้อ่านข้อความในภาษาต้นฉบับ

บทแปลที่ผ่านเกณฑ์รายการประเมินที่ 3 ความสอดคล้องต่อต้นฉบับ ต้องผ่านการประเมินอย่างน้อยหนึ่งด้าน ระหว่างด้านเนื้อหา รูปแบบ หรือผลลัพธ์ พบตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 ด้าน จำนวน 18 ตัวอย่าง (ร้อยละ 2.72) เช่น

- (26) 同封された「クーポン券」は、2 回分の「接種券」や「予防接種済証」が 1 枚になっています。

คูโปงที่แนบมานี้ประกอบด้วยใบรับรองการฉีดวัคซีนสองใบ (7/44)

ตัวอย่างที่ 26 ในด้านเนื้อหา ต้นฉบับระบุว่า “บัตรหรือคูโปงฉีดวัคซีน” (接種券) และ “ใบรับรองการฉีดวัคซีน” (予防接種済証) ถูกรวมอยู่ในเอกสารแผ่นเดียว แต่บทแปลถ่ายทอดเพียง “ใบรับรองการฉีดวัคซีนสองใบ” ข้อมูลเกี่ยวกับ “บัตรหรือคูโปงฉีดวัคซีน” ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญหายไป จึงถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ และผลลัพธ์ การแปลความหมายคลาดเคลื่อนดังกล่าวอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ได้รับเพียงใบรับรองการฉีดวัคซีนสองใบ แทนที่จะเป็นเอกสารที่รวม “บัตรหรือคูโปงฉีดวัคซีน” และ “ใบรับรองการฉีดวัคซีนสองใบ” ไว้ในแผ่นเดียว ส่งผลผู้อ่านในภาษาฉบับแปลเข้าใจผิด

4.2 กลวิธีการแปล

ในหัวข้อ 4.1 ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินบทแปล พร้อมทั้งผลการประเมินและตัวอย่างการวิเคราะห์ ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มาวิเคราะห์ว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลใดบ้าง และกลวิธีใดที่ใช้เพื่อให้บทแปลถ่ายทอดความหมายได้อย่างสอดคล้องตามต้นฉบับ และ/หรือถ่ายทอดให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจความหมาย

ผลการวิเคราะห์สามารถจำแนกกลวิธีการแปลออกเป็น 12 กลวิธีย่อย และจัดกลุ่มเป็น 1. การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ และ 2. การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง ตามแนวคิดของ Newmark (1988) ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5

สรุปกลวิธีการแปลงข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข และความถี่ที่พบ

กลวิธีการแปล	ความถี่ตรงต่อ			ความเข้าใจ	ความถี่
	เนื้อหา	รูปแบบ	ผลลัพธ์		
1. การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ					426 (38.53%)
1.1 กลวิธีการแปลตามความหมายของคำ	○	○		○	288 (26.04%)
1.2 กลวิธีการแปลโดยใช้ยืมคำจากภาษาต่างประเทศ	○	○		○	70 (6.33%)
1.3 กลวิธีการแปลโดยใช้คำภาษาอังกฤษตามต้นฉบับ		○		△	35 (3.16%)
1.4 กลวิธีการแปลโดยถอดเสียงทับศัพท์		○		△	24 (2.17%)
1.5 กลวิธีการแปลโดยถอดเสียงทับศัพท์ และเพิ่มคำอธิบายในวงเล็บ	○	○		○	9 (0.81%)
2. การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง					680 (61.47%)
2.1 กลวิธีการแปลแบบถอดความ	○			○	335 (30.29%)
2.2 กลวิธีการแปลโดยการขยายความ	○			○	163 (14.74%)
2.3 กลวิธีการแปลโดยการละ				○	68 (6.15%)
2.4 กลวิธีการแปลโดยเสริมคำเชื่อมหรือคำชี้แจง				○	52 (4.70%)
2.5 กลวิธีการแปลโดยใช้คำกว้างกว่า	○			○	39 (3.53%)
2.6 กลวิธีการแปลโดยปรับโครงสร้างประโยค				○	14 (1.27%)
2.7 กลวิธีการแปลแบบปรับวัฒนธรรม			○	○	9 (0.81%)
รวม					1,106³ (100%)

หมายเหตุ

○ = กลวิธีการแปลสอดคล้องกับรายการประเมินในด้านนั้น

△ = ความสอดคล้องขึ้นอยู่กับบริบทของประโยค เช่น 1.3 กลวิธีการแปลโดยใช้คำภาษาอังกฤษตามต้นฉบับ หากเป็นคำภาษาอังกฤษที่ผู้อ่านฉบับแปลคุ้นเคย ย่อมช่วยให้เข้าใจ แต่หากเป็นคำศัพท์เฉพาะทางที่ผู้อ่านฉบับแปลไม่เข้าใจ ย่อมส่งผลให้เข้าใจยาก

³ เป็นการนับจำนวนความถี่ของกลวิธีการแปลที่ปรากฏ ในหนึ่งประโยคตัวอย่างอาจพบใช้มากกว่า 1 กลวิธี ส่งผลทำให้ความถี่ของกลวิธีมากกว่าจำนวนของประโยคตัวอย่าง ผู้วิจัยเห็นว่าการนับลักษณะนี้ช่วยทำให้ทราบแนวโน้มการเลือกใช้กลวิธีการแปลของผู้แปลแต่ละเอ็ดและครบถ้วน

ผู้วิจัยขออธิบายแนวทางการแปลและกลวิธีการแปลเรียงตามลำดับประเภทและกลวิธีการแปลที่พบมากที่สุด ดังต่อไปนี้

1. การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ

การแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ แม้จะพบน้อยกว่าการแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านภาษาฉบับแปล แต่กล่าวได้ว่ามีสัดส่วนไม่น้อย คือ ร้อยละ 38.53 โดยพบกลวิธีย่อยดังต่อไปนี้

1.1 การแปลตามความหมายของคำ หมายถึง การแปลตามความหมายพื้นฐานของคำ โดยไม่ผ่านการตีความ เป็นกลวิธีที่พบมากที่สุดในกลุ่มการแปลแบบเน้นการรักษาภาษาต้นฉบับ คือ ร้อยละ 26.04 เช่น การแปล 事業者の判断 ว่า “การตัดสินใจของผู้ดำเนินธุรกิจ” แปล マスク着用 ว่า “สวมหน้ากากอนามัย” แปล 求める ว่า “ร้องขอ” แปล 場合があります ว่า “อาจมีกรณี”

(27) 事業者の判断でマスク着用を求められる場合があります。

อาจมีกรณีที่ร้องขอให้สวมหน้ากากอนามัยตามการตัดสินใจของผู้ดำเนินธุรกิจ

(17/18)

1.2 การแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ หมายถึง กรณีที่คำในต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นเป็นคำจากภาษาต่างประเทศ (มักเป็นภาษาอังกฤษ) และในภาษาไทยก็มีการใช้คำยืมคำเดียวกัน พบว่าผู้แปลมีแนวโน้มจะแปลโดยใช้คำยืมนั้น ๆ (สมเกียรติ เชวงกิจวินิช, 2561, น. 32) พบการใช้กลวิธีนี้ ร้อยละ 6.33 โดยใช้ในการแปลคำศัพท์เกี่ยวกับเทคโนโลยี ชื่อโรค ชื่ออุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น การแปล คำว่า ワクチン เป็น “วัคซีน”

1.3 การใช้คำภาษาอังกฤษตามต้นฉบับ หมายถึง ข้อความต้นฉบับใช้ภาษาต่างประเทศ (มักเป็นภาษาอังกฤษ) และผู้แปลถ่ายทอดโดยคงรูปคำภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) คำเดียวกัน พบการใช้ไม่มากนัก เพียงร้อยละ 3.16 เช่น การแปลคำว่า FRESC ในตัวอย่างที่ 28 หรือกรณีที่ต้นฉบับสะกดด้วยอักษรคาตากานะ เช่น ตัวอย่างที่ 29 ต้นฉบับใช้คำว่า コロナワクチンナビ ซึ่งเป็นชื่อเว็บไซต์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของญี่ปุ่น และผู้แปลทำการแปลโดยใช้คำภาษาอังกฤษคือ COVID-19 Vaccine Navi

(28) 外国人在留支援センター (FRESC)

ศูนย์ช่วยเหลือการพำนักของชาวต่างชาติ (FRESC) (15/24)

(29) ※コロナワクチンナビで直接予約をすることはできません。

※ ไม่สามารถจองผ่าน COVID-19 Vaccine Navi ได้โดยตรง (7/26)

1.4 การแปลโดยถอดเสียงทับศัพท์ หมายถึง การแปลโดยการถอดเสียงอ่านภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่เป็นชื่อสถานที่ ตรงกับงานวิจัยของสมเกียรติ เชาวกิจฉา (2558) ที่ระบุว่า การแปลถอดเสียงทับศัพท์ส่วนใหญ่เป็นการแปลชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการใช้กลวิธีนี้ร้อยละ 2.17

- (30) 埼玉県からご協力をお願い
ขอความร่วมมือจากจังหวัดไซตามะ (16/1)

1.5 การแปลโดยถอดเสียงทับศัพท์และเพิ่มคำอธิบายในวงเล็บ พบน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.81 เช่น ตัวอย่างที่ 31 แปล 仮放免 ว่า “การริโฮเมน (ปล่อยตัวชั่วคราว)” และแปล 住民票 ว่า “จูมิงเฮียว (ใบทะเบียนบ้านญี่ปุ่น)” สำหรับชาวไทยที่พำนักอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเป็นระยะเวลานาน อาจคุ้นเคยกับคำดังกล่าวอยู่แล้ว การแปลโดยการถอดเสียงทับศัพท์จึงเหมาะสม แต่ก็อาจมีชาวไทยบางกลุ่มยังไม่คุ้นเคยและไม่เข้าใจความหมายได้ทันที ผู้แปลจึงแปลโดยการถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายความหมายไว้ในวงเล็บ

- (31) 仮放免など、住民票がない外国人の方も接種できます。
ผู้ที่อยู่ในสถานะการริโฮเมน (ปล่อยตัวชั่วคราว) ผู้ที่ไม่มีจูมิงเฮียว (ใบทะเบียนบ้านญี่ปุ่น) สามารถรับการฉีดวัคซีนได้ (10/3)

2. การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง

พบข้อมูลรวม 680 ตัวอย่าง (ร้อยละ 61.47) เนื่องจากเอกสารข้อมูลบริการสาธารณะมีเป้าหมายหลักเพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าถึงข้อมูลและบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (สุวัจน์ เรื่องศรี และ สมเกียรติ เชาวกิจฉา, 2565, น. 209) การปรับเปลี่ยนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ อาจจำแนกออกเป็น 7 กลวิธีย่อย ดังนี้

2.1 การแปลแบบถอดความ หมายถึง การถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับด้วยถ้อยคำใหม่ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเทียบเท่าในภาษาปลายทาง กลวิธีนี้มักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำหรือสำนวนที่ตรงกันได้ในภาษาปลายทาง หรือเมื่อการใช้สำนวนเดิมไม่เหมาะสม (Baker, 2011, p. 80) โดยการแปลแบบถอดความเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด (ร้อยละ 30.29) เช่น ในตัวอย่างที่ 32 ผู้แปลไม่ได้แปล スーパーว่า “ซูเปอร์มาร์เก็ต” แต่เลือกแปลเป็น “ไปซื้อของ” ซึ่งเน้นกิจกรรมแทนสถานที่ และเลือกแปล 忙しい時間 ซึ่งมีความหมายตรงตัวว่า “ช่วงเวลาที่ร้านโล่ง” ว่า “หลีกเลี่ยงช่วงเวลาที่มีคนในร้านคับคั่ง”

- (32) スーパーは1人または少人数ですいている時間に
ไปซื้อของคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หลีกเลียงช่วงเวลาคนในร้านคับคั่ง (2/5)

2.2 การแปลโดยการขยายความ พบมากเป็นลำดับที่ 2 ในกลุ่มนี้ (ร้อยละ 14.74) หมายถึง การแปลโดยอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลในต้นฉบับให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น ในตัวอย่างที่ 33 消毒 อาจแปลตรงตัวได้ว่า “การฆ่าเชื้อโรค” แต่ผู้แปลขยายความข้อมูล 消毒 ว่าเป็นการ “ทำความสะอาด” และ ในการฆ่าเชื้อต้องใช้ “แอลกอฮอล์”

- (33) 消毒をする。
ใช้แอลกอฮอล์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค (12/10)

2.3 การแปลโดยการละ เป็นกลวิธีที่พบมากเป็นลำดับที่ 3 ในกลุ่มนี้ (ร้อยละ 6.15) หมายถึง การแปลโดยละหรือไม่แปลข้อมูลบางส่วนที่ปรากฏในต้นฉบับ เช่น ตัวอย่างที่ 34 ผู้แปลไม่แปลคำว่า 通勤ラッシュ時 ซึ่งมีความหมายว่า “ช่วงเวลาเร่งด่วนของการเดินทางไปทำงาน” เนื่องจากอาจ พิจารณามีใช้ข้อมูลสำคัญ ในที่นี้ คำแปลเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ถึงการใช้รถไฟหรือรถโดยสาร สาธารณะที่มีความแออัดก็เพียงพอแล้ว การสื่อสารข้อมูลเท่าที่จำเป็นเป็นการลดปริมาณข้อมูลที่ผู้อ่าน ต้องประมวลผล และช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- (34) 通勤ラッシュ時など混雑した電車・バスに乗車する時
การโดยสารรถไฟหรือรถเมล์ที่แออัด (13/15)

2.4 กลวิธีการแปลโดยเสริมคำเชื่อมหรือคำชี้แจง พบการใช้กลวิธีนี้ร้อยละ 4.70 โดยประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ การเสริมคำเชื่อม และการเสริมคำชี้แจง โดยการเสริมคำเชื่อม หมายถึง การเสริมคำ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยค เช่น ความคล้ายตาม เหตุและผล หรือความขัดแย้ง ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจลำดับและความเชื่อมโยงของเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Taibi et al. (2019) ที่ชี้ว่าการเพิ่มคำเชื่อมช่วยเสริมความเข้าใจของผู้อ่าน และ Lin and Ji (2019) ก็จัดให้การเชื่อมโยง ทางวากยสัมพันธ์เป็นหนึ่งในปัจจัยด้านความเข้าใจ เช่น ในตัวอย่างที่ 35 การเพิ่มคำเชื่อม “หากเป็น เช่นนั้น” ช่วยแสดงความสัมพันธ์เชิงเงื่อนไขของข้อความได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ส่วนการเสริมคำชี้แจง หมายถึง การเสริมคำหรือวลีซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงเนื้อหาภายในบทแปล เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือส่วนต่าง ๆ ของข้อความได้อย่างชัดเจน เช่น ตัวอย่างที่ 36 ผู้แปลได้เพิ่มคำชี้แจงว่า “ด้านล่างนี้” เพื่อเชื่อมโยงไปยังรายละเอียดที่จะระบุต่อไป ช่วยให้อ่านเข้าใจ ความหมายได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

- (35) 現住所と在留カードに記載している住所が違うときは接種券が届きません。すぐに、市町村の窓口で住所変更の手続きをしてください。

คุณจะไม่ได้รับคู่มือการฉีดวัคซีนหากคุณอาศัยในที่ที่ไม่ใช่ตามที่อยู่ที่คุณไว้ในบัตรผู้พำนักของคุณ หากเป็นเช่นนั้น โปรดไปที่สำนักงานเทศบาลโดยเร็วและดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อเปลี่ยนที่อยู่ของคุณให้เรียบร้อย (19/6-7)

- (36) 新型コロナワクチン接種券が届いてから、わからない場合には、
(1) から (4) のいずれかにお問い合わせください。
โปรดสอบถามที่ใดที่หนึ่งใน (1) ถึง (4) ด้านล่างนี้ เกี่ยวกับคำถามใด ๆ ที่คุณอาจมีหลังจากได้รับคู่มือการฉีดวัคซีนไวรัสโคโรนา (19/17)

2.5 การแปลโดยใช้คำกว้างกว่า พบการใช้กลวิธีนี้ไม่มากนัก คือร้อยละ 3.53 หมายถึง การแปลโดยใช้คำที่ความหมายครอบคลุมกว้างกว่าต้นฉบับ เช่น ในตัวอย่างที่ 37 แปล โฮมเพจ (โฮมเพจ) ด้วยคำที่กว้างกว่า คือ “เว็บไซต์” ทั้งนี้ เว็บไซต์ หมายถึง กลุ่มของเว็บเพจ ภายใต้โดเมนชื่อเดียวกันที่เชื่อมโยงถึงกันจากหน้าหนึ่งไปอีกหน้าหนึ่งผ่านลิงก์ มีไว้เพื่อแสดงข้อมูลที่แตกต่างกัน (Mo Nuttamon, 2567) หน้าแรกของเว็บไซต์ เรียกว่า โฮมเพจ ดังนั้น โฮมเพจจึงเป็นส่วนหนึ่งของเว็บไซต์เท่านั้น ในกรณีนี้ การเลือกใช้คำว่า “เว็บไซต์” อาจเนื่องจากเป็นคำที่ผู้อ่านชาวไทยคุ้นเคยมากกว่า อีกทั้งโฮมเพจก็จัดเป็นส่วนหนึ่งของเว็บไซต์ จะเห็นได้ว่า แม้การเลือกใช้คำแปลที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ อาจเป็นการลดทอนรายละเอียดบางประการของต้นฉบับ แต่หากสามารถรักษาความหมายสำคัญที่ต้องการสื่อและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ก็น่าจะถือว่าเป็นกลวิธีการแปลที่เหมาะสม

- (37) 自治体によって予約方法が違うので、お知らせや自治体の ホームページ を見てください。
วิธีการจองนั้นแตกต่างกันไปแล้วแต่หน่วยงาน ขอให้ท่านติดตามประกาศหรือเว็บไซต์ของทางหน่วยงานท้องถิ่นด้วยตนเอง (10/19)

2.6 การแปลโดยปรับโครงสร้างประโยค พบการใช้กลวิธีนี้ร้อยละ 1.27 หมายถึง การปรับโครงสร้างประโยคของต้นฉบับให้เหมาะสมกับภาษาปลายทาง อาจเป็นการรวมประโยคหรือแยกประโยค โดยการรวมประโยค หมายถึง การแปลข้อความต้นฉบับ 2 ประโยคขึ้นไป โดยรวมเป็น 1 ประโยค มักใช้กรณีที่ต้นฉบับเป็นประโยคสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน ส่วนการแยกประโยค หมายถึง การแปลข้อความต้นฉบับ 1 ประโยค

โดยแยกเป็น 2 ประโยค (หรือมากกว่า) มักใช้กรณีที่ต้นฉบับเป็นประโยคยาว มีความซับซ้อน ตัวอย่างของการรวมประโยค เช่น ตัวอย่างที่ 38 ต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นเป็น 2 ประโยค แต่ผู้แปลแปลเป็นภาษาไทยโดยรวมเป็น 1 ประโยค ทำการถ่ายทอดข้อความประโยคแรกของต้นฉบับโดยปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของอนุประโยค “เมื่อคุณได้รับซอง...” ส่วนตัวอย่างที่ 39 ข้อความต้นฉบับมีโครงสร้างค่อนข้างซับซ้อน ผู้แปลจึงทำการแปลโดยแยกเป็น 2 ประโยค คือ “ผู้มีโรคประจำตัว ผู้สูงอายุ หากทำได้ควรหลีกเลี่ยงการไปยังสถานที่ที่มีคนอยู่แออัด” และ “ขอให้ระมัดระวังให้มากยิ่งขึ้น” เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ระมัดระวัง

- (38) 市町村から封筒が届きます。封筒に「コロナ」や「ワクチン」と書かれていたら、内容を確認してください。
เมื่อคุณได้รับซองที่เขียนว่า “コロナ (ไวรัสโคโรนา)” และ/หรือ “ワクチン (วัคซีน)” จากเทศบาลท้องถิ่นของคุณแล้ว โปรดเปิดซองและอ่านเอกสารที่แนบมาด้วย (19/8-9)
- (39) 持病がある方、ご高齢の方は、できるだけ人込みの多い場所を避けるなど、より一層注意してください。
ผู้มีโรคประจำตัว ผู้สูงอายุ หากทำได้ควรหลีกเลี่ยงการไปยังสถานที่ที่มีคนอยู่แออัด ขอให้ระมัดระวังให้มากยิ่งขึ้น (4/18)

2.7 การแปลแบบปรับตัววัฒนธรรม หมายถึง การแปลสำนวนทางภาษาและวัฒนธรรมที่ผู้อ่านบทแปลไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย โดยปรับเปลี่ยนมาใช้สำนวนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้อ่านบทแปล (สมเกียรติ เชวงกิจวิช, 2561, น. 23) พบการใช้กลวิธีนี้น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.81 สาเหตุที่พบการใช้กลวิธีนี้น้อย อาจเนื่องจากข้อมูลที่น่าวิเคราะห์มักเกี่ยวกับการรับวัคซีน การป้องกันโรค ฯลฯ เป็นข้อมูลเชิงปฏิบัติการที่มุ่งสื่อสารข้อเท็จจริง จึงมีถ้อยคำหรือสำนวนที่มีความเฉพาะทางวัฒนธรรมปรากฏน้อย ตัวอย่างการแปลแบบปรับตัววัฒนธรรม เช่น ตัวอย่างที่ 40 ผู้แปลแปล 市町村 ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น โดยเลือกใช้คำว่า “เขตเทศบาล” ซึ่งมีหน้าที่ใกล้เคียงกันและเป็นคำที่เข้าใจง่ายสำหรับผู้อ่านชาวไทย

- (40) ※追加接種の予約受付開始時期などは、市町村により異なります。
* ช่วงเวลาที่เริ่มรับการจองวัคซีนกระตุ้นอาจมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ เขตเทศบาล (6/11)

5. สรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย โดยใช้กรอบแนวคิดของทฤษฎี Skopos และนำเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลบริการสาธารณะฯ ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 จำนวน 20 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 662 ประโยค ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปล บทความนี้มีมุ่งวิเคราะห์การแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย กลุ่มผู้อ่านบทแปลคือชาวไทยที่พำนักในประเทศญี่ปุ่น และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล หรือเพื่อโน้มน้าวให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำบางประการ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของบทแปลจึงไม่อาจพิจารณาเพียงความเท่าเทียมกับข้อความต้นฉบับ ผู้วิจัยใช้กรอบการประเมินบทแปลของ Fujinami (2007) ซึ่งประเมินอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวัตถุประสงค์ของบทแปล ความเข้าใจของผู้อ่าน และความสอดคล้องต่อต้นฉบับ โดยผู้วิจัยได้ปรับรายละเอียดการประเมินด้านวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบทประเภทข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข โดยจำแนกบทแปลออกเป็นกรณีการให้ข้อมูลและการโน้มน้าวให้ปฏิบัติตามมาตรการ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้กำหนดรายละเอียดของเกณฑ์ด้านความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็นระดับคำหรือวลี และระดับประโยค หรือสูงกว่าประโยค ส่วนเกณฑ์ด้านความสอดคล้องต่อต้นฉบับ ผู้วิจัยมิได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดหลัก แต่ได้กำหนดรายละเอียดการพิจารณาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ และผลลัพธ์

ประการที่สอง จากการใช้เกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บทแปลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.17) ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งสามด้าน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า อาจเนื่องจากเอกสารประเภทนี้ มักจัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญ ทำการแปลโดยนักแปลมืออาชีพ และอาจมีการตรวจสอบระดับหนึ่งก่อนเผยแพร่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า รายการประเมินด้านความเข้าใจ มีจำนวนตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด (ร้อยละ 3.73) เมื่อเทียบกับรายการประเมินด้านอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นว่าการแปลข้อมูลบริการสาธารณะจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ยังคงได้รับอิทธิพลจากรูปแบบของภาษาต้นฉบับ ส่งผลให้บทแปลภาษาไทยขาดความเป็นธรรมชาติและเข้าใจยากอยู่บ้าง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Taibi et al. (2019) ที่พบว่า หนึ่งในปัญหาที่มักพบในการแปลข้อมูลบริการสาธารณะคือ การพยายามรักษารูปแบบของต้นฉบับมากเกินไป ส่งผลให้บทแปลมีการใช้คำศัพท์ที่เข้าใจยากหรือโครงสร้างประโยคซับซ้อนจนเข้าใจยาก ส่วนรายการประเมินด้านความสอดคล้องต่อต้นฉบับ ซึ่งพิจารณาด้านเนื้อหา รูปแบบ และผลลัพธ์ พบว่า บทแปลมีแนวโน้มถ่ายทอด “เนื้อหา” มากที่สุด ตามด้วย “รูปแบบ” และพบการถ่ายทอดโดยคำนึงถึง “ผลลัพธ์” น้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า บทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ให้ความสำคัญกับการรักษาเนื้อหาสำคัญของต้นฉบับ

มากกว่ารูปแบบของข้อความต้นฉบับ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบตัวอย่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 2.72 โดยส่วนใหญ่เกิดจากการตีความต้นฉบับคลาดเคลื่อน หรือผู้แปลทำความเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับไม่ครบถ้วน ส่งผลให้บทแปลไม่สามารถถ่ายทอดเนื้อหา รูปแบบ หรือผลลัพธ์ของต้นฉบับได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และลำดับสุดท้าย รายการประเมินด้านวัตถุประสงค์ เป็นรายการที่มีตัวอย่างไม่ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.42) แสดงให้เห็นว่า บทแปลส่วนใหญ่สามารถรักษาวัตถุประสงค์ของต้นฉบับไว้ได้อย่างเหมาะสม มีการใช้สำนวนภาษาเพื่อแสดงการแจ้งข้อมูลอย่างชัดเจน หรือใช้สำนวนภาษาเพื่อโน้มน้าวหรือกระตุ้นให้ผู้อ่านปฏิบัติตามข้อแนะนำ อันได้แก่ การใช้คำชี้แจงพฤติกรรม การเพิ่มน้ำหนักของข้อความ การใช้คำหรือวลีเชิงพรรณนา และการเพิ่มคำสรรพนาม สะท้อนให้เห็นความพยายามของผู้แปลในการปรับบทแปลให้สอดคล้องกับหน้าที่เพื่อการสื่อสารของบทแปล โดยพบว่า การแปลข้อความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวผ่านเกณฑ์การพิจารณาทั้งหมด และข้อความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล พบตัวอย่างไม่ผ่านเกณฑ์เล็กน้อย เนื่องจากบทแปลยึดติดกับรูปภาษาของต้นฉบับ

ประการที่สาม ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นแนวทางการแปลที่แตกต่างกันตามประเภทของข้อความ กล่าวคือ ข้อความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล พบทั้งแนวทางการแปลแบบรักษาภาษาต้นฉบับและการปรับบทแปลเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจง่าย ขึ้นอยู่กับชนิดของข้อมูลว่าต้องการเน้นความถูกต้องแม่นยำ (เช่น ข้อควรระวังในการฉีดวัคซีน กลุ่มผู้ป่วยที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ) หรือเป็นการสื่อสารในเรื่องทั่วไป (เช่น มาตรการป้องกันโรคระบาด) ในขณะที่ข้อความที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าว มีแนวโน้มแปลโดยเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางสูง เพื่อกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อ่านปฏิบัติตามและในแง่ของความซื่อตรงต่อต้นฉบับและความเข้าใจ ก็พบแนวทางการแปลโดยเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางสูงกว่าเช่นกัน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กลวิธีการแปล และจำแนกออกเป็น 12 กลวิธีย่อย เพื่อแสดงให้เห็นว่าแต่ละกลวิธีมีหน้าที่เพื่อถ่ายทอดบทแปลให้ซื่อตรงต่อต้นฉบับ และ/หรือช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างไรบ้าง

บทความนี้เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎี Skopos เพื่อนำมาพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุข ส่งผลให้สามารถวิเคราะห์บทแปลได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น นอกจากนี้ เกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินและปรับปรุงคุณภาพบทแปลสำหรับนักแปล ผู้ตรวจสอบบทแปล ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบริการสาธารณะสำหรับชาวไทยในประเทศญี่ปุ่นได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินบทแปลข้อมูลบริการสาธารณะประเภทอื่น ๆ ได้ด้วย

การศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดที่ควรพิจารณาในด้านการวิจัยอยู่สองประการ คือ หนึ่ง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในที่นี้ จำกัดเฉพาะข้อมูลบริการสาธารณะ ด้านสาธารณสุขที่เผยแพร่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 ในอนาคต ควรมีการศึกษากการแปลข้อมูลบริการสาธารณะในบริบทอื่น ๆ เช่น ข้อมูลด้านการบริหารราชการ หรือการบริการสังคม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และสอง การประเมิน

คุณภาพบทแปลในการศึกษานี้ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ของผู้วิจัยเป็นหลัก แม้จะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินอย่างเป็นรูปธรรมโดยอ้างอิงผลการวิจัยในอดีต แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าอาจยังมีความเป็นอัตวิสัยอยู่บ้าง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อจำกัดของทฤษฎี Skopos และเป็นข้อจำกัดที่พบได้ทั่วไปในงานวิจัยด้านการประเมินบทแปล ในอนาคต อาจจำเป็นต้องศึกษาวิธีการประเมินอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การให้ผู้อ่านประเมินบทแปลว่า ลักษณะทางภาษาของบทแปลส่งผลต่อความเข้าใจของผู้อ่านอย่างไร และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินในครั้งนี้เป็นต้น แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้การประเมินคุณภาพบทแปลตามแนวคิดของทฤษฎี Skopos ครอบคลุมทั้งมิติของตัวบทและมิติของผู้รับสารมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง/References

- พร้อมพรรณ กลิ่นหอม. (2561). *กลวิธีการแปลคำขวัญโฆษณา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา]. Burapha University Research Information (BUUIR). <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/7534>
- ภักดีศักดิ์ ภัทรานมิตร, เอก ศรีเชลียง, ตรุณศักดิ์ ตติยะลาภะ, และ ไททัศน์ มาลา. (2561). แนวทางการบริการสาธารณะเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการบริการที่ดีแก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(1), 147-157. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/var/article/view/146955>
- รพีรัตน์ วัชรจันทร์เปล่ง. (2561). *การเปลี่ยนผ่านภาษาเพื่อการโฆษณาในนิตยสารวัยรุ่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. Bangkok University Institutional Repository (BUIR). <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/3348>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและเครื่องหมายอื่น ๆ หลักเกณฑ์การเว้นวรรค หลักเกณฑ์การเขียนคำย่อ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (19 พฤษภาคม 2556). คำขวัญ. ใน *สำนักงานราชบัณฑิตยสภา*. <http://legacy.orst.go.th/?knowledges=คำขวัญ-๑๙-พฤษภาคม-๒๕๕๖>
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. (2563). *ทฤษฎีและหลักการแปล*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรารัตน์ อนันต์. (2560). *ความเป็นภาษาพูดและวัจนกรรมที่ใช้ในการโน้มน้าวใจในหนังสือประเภทพัฒนาตนเอง: การวิเคราะห์ในมิติด้านเพศ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. Thammasat University Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:145338
- ศักดิ์สิทธิ์ ลิ้มกุลาคมน์. (2534). *กลวิธีการใช้คำในภาษาโฆษณาภาษาไทยทางโทรทัศน์และนิตยสารไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/39369/>
- สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์. (2558). *กลวิธีการแปลสำนวนแสดงวัฒนธรรมภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย*. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 32(2), 103-117. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/japanese/article/view/93271>
- สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์. (2561). *แนวคิดและเทคนิคการแปลภาษาญี่ปุ่น-ไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวัจน์ เรืองศรี และ สมเกียรติ เชวงกิจวงษ์. (2565). การเผยแพร่และการเข้าถึงข้อมูลบริการสาธารณะของชาวไทยและชาวต่างชาติในประเทศญี่ปุ่นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19: บทวิเคราะห์และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 22(1), 205-235. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/252343>

- Mo Nuttamon. (8 มีนาคม 2567). เว็บไซต์ (Website) คืออะไร? สรุปครบ 9 ประเภทที่ต้องรู้ อัปเดตปี 2025. Foxbith. <https://www.foxbith.com/blog/what-is-website>
- Angelelli, V. C. (2015). *Study on public service translation in cross-border healthcare*. Publications Office of the European Union.
- Baker, M. (2011). *In other words: A coursebook on translation* (2nd ed.). Routledge.
- Burns, A., & Kim, M. (2011). Community accessibility of health information and the consequent impact for translation into community languages. *Translation and Interpreting*, 3(1), 58-75. <https://www.trans-int.org/index.php/transint/article/view/107>
- Cui, Y., & Zhao, Y. (2014). The use of second-person reference in advertisement translation with reference to translation between Chinese and English. *International Journal of Society, Culture & Language*, 2(1), 25-36. https://www.ijscsl.com/article_3188.html
- Flores, G., Laws, M. B., Mayo, S. J., Zuckerman, B., Abreu, M., Medina, L., & Hardt, E. J. (2003). Errors in medical interpretation and their potential clinical consequences in pediatric encounters. *Pediatrics*, 111(1), 6-14. <https://doi.org/10.1542/peds.111.1.6>
- Fujinami, F. (2007). *Honyaku-koi to Ibunkakan Communication: Kinoshugi-teki Honyakuriron no Shoso*. Shoraisha. [in Japanese]
- Immigration Services Agency of Japan. (2025). *Reiwa 7 nen 6 gatsu matsu genzai ni okeru zai-ryuu gaikokujinsuu ni tsuite*. https://www.moj.go.jp/isa/publications/press/13_00057.html [in Japanese]
- Lin, S., & Ji, M. (2019). Assessing linguistic comprehensibility of healthcare translation using the POCA model. In M. Ji, M. Taibi, & I. H. M. Crezee (Eds.), *Multicultural health translation, interpreting and communication* (pp. 55-66). Routledge.
- Márquez Arroyo, C. (2007). Interview with Henry Fischbach. *Panacea*, 25(8), 69-76.
- Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Prentice Hall.
- Reiss, K. (1977). Text-types, translation types and translation assessment. In A. Chesterman (Ed.), *Readings in translation theory* (pp. 105-115). Oy Finn Lectura Ab.
- Reiss, K., & Vermeer, H. J. (1984). *Groundwork for a General Theory of Translation*. Niemeyer.
- Smith, K. L. (2002). *The translation of advertising texts: A study of English-language printed advertisements and their translations in Russian* [Doctoral dissertation, University of Sheffield]. White Rose eTheses Online. <https://etheses.whiterose.ac.uk/id/eprint/3044/>
- Taibi, M., Liamputtong, P., & Polonsky, M. (2019). Impact of translated health information on CALD older people's health literacy: A pilot study. In M. Ji, M. Taibi, & I. H. M. Crezee (Eds.), *Multicultural health translation, interpreting and communication* (pp.129-147). Routledge.

- Tokyo Gaikokugo Daigaku Gengo Mojuuru. (n.d.). *V mashoo*. Retrieved June 16, 2025, from <https://www.coelang.tufs.ac.jp/mt/ja/gmod/contents/explanation/063.html> [in Japanese]
- Txabarriaga, R. (2009). *IMIA guide on medical translation*. International Medical Interpreters Association. <https://www.imiaweb.org/uploads/pages/438.pdf>
- Yamamoto, K. (2011). Quality assessment of community translation in Japanese context: Functionalist approaches. *Journal of Language and Culture*, 30(1), 99-122. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/20252>
- Yamamoto, K. (2019). Toward deployment of public service interpreting and translation in Thailand: The Japanese case from a comparative perspective. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 40(2), 303-310. <https://doi.org/10.34044/j.kjss.2019.40.2.02>

ภาคผนวก

เอกสารที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

ตารางที่ ก

รายการเอกสารที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ 20 ฉบับ

เอกสาร	ฉบับภาษาญี่ปุ่น	ฉบับแปลไทย	หน่วยงานที่เผยแพร่
1	# とどまって守ろう	#อยู่บ้าน_หยุดเชื้อ	มหาวิทยาลัยโทโฮคุ
2	人との接触を 8 割減らす、 10 のポイント	ขอแนะนำ 10 ประการ ลดการติดต่อ ระหว่างบุคคลได้ถึง 80%	องค์การบริหารจังหวัดมียางิ
3	ゼロ密を目指そう!	ตั้งเป้าเป็น Zero-Mitsu! (ปัจจัย ความเสี่ยงเป็นศูนย์)	กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น
4	新型コロナウイルスを防ぐ には	การป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่	Organization for Technical Intern Training (OTIT)
5	感染症対策へのご協力をお 願いします	ขอความร่วมมือให้ทุกท่านปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันโรคติดเชื้อ	สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นและ กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น
6	新型コロナワクチン追加 (3 回目) 接種のお知らせ	ประกาศการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้น สำหรับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (เข็มที่ 3)	กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น
7	新型コロナワクチン接種の お知らせ	ประกาศเกี่ยวกับวัคซีนไวรัสโคโรนา	สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น
8	感染拡大防止へのご協力をお 願いします	ขอความร่วมมือในการป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อ	สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นและ กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น
9	転入される皆様へ	ทุกท่านที่ย้ายถิ่นฐานมายังจังหวัด ฮอกไกโด	ศูนย์อนามัยสำหรับเรื่องโรค โควิด 19 จังหวัดฮอกไกโด
10	コロナワクチン 接種までの 流れ	ขั้นตอนการฉีดวัคซีน	FACIL Multilanguage Center
11	COVID19 INFORMATION お 医者さんに相談しよう!	ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโควิด 19	ศูนย์ให้คำปรึกษากับ คนต่างชาติที่อาศัยอยู่ ในจังหวัดกิฟุ
12	長野県からのお知らせ	ประกาศจังหวัดนาగాโนะ	สำนักงานคณะกรรมการ ฉีดวัคซีน จังหวัดนาగాโนะ
13	新型コロナウイルス感染症 対策	มาตรการรับมือการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด 19)	สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นและ กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น

เอกสาร	ฉบับภาษาญี่ปุ่น	ฉบับแปลไทย	หน่วยงานที่เผยแพร่
14	信州版「新たな日常のすすめ」 を实践しましょう	ร่วมกันปฏิบัติตาม “คำแนะนำวิถีชีวิต ปกติใหม่” ในแบบฉบับของชินชู	สำนักงานสาธารณสุขเขต จังหวัดนากาโนะ
15	感染拡大防止のための留意点	ข้อควรระวังเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ของการติดเชื้อ	สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น
16	埼玉県からご協力をお願い	ขอความร่วมมือจากจังหวัดไซตามะ	องค์การบริหารจังหวัด ไซตามะ
17	マスク着用は個人の判断が 基本となります	การสวมหน้ากากอนามัยเป็นทางเลือก ของแต่ละบุคคล	กระทรวงสาธารณสุขแรงงาน และสวัสดิการญี่ปุ่น
18	新型コロナワクチン追加接 種のご案内	ข้อมูลการฉีดบูสเตอร์วัคซีนไวรัส โคโรนา-19	หน่วยงานจัดเตรียมระบบ การฉีดวัคซีน จังหวัดนากาโนะ
19	新型コロナワクチン接種券 が届きます!	คุณกำลังจะได้รับคูปองการฉีดวัคซีน ไวรัสโคโรนาแล้ว !	ศูนย์ช่วยเหลือการพำนักของ ชาวต่างชาติ (FRESC)
20	特別措置法第 24 条第 9 項に 基づく協力要請	ขอความร่วมมือตาม กม.พิเศษควบคุม โรคโควิด 19 มาตรา 24 ข้อ 9	องค์การบริหารจังหวัดมิเอะ